

ZPRAVODAJ

 SAVE THE DATE!
AUGUST 16-22, 2025

První informace o 32. Mezinárodní
kartografické konferenci

• 3 •

Zprávy z komisí Mezinárodní
kartografické asociace

• 4–7 •

Konference DigiGeo
Liberec 2024

• 9 •

9. ročník mapové soutěže
při Zeměpisné olympiádě

• 11 •

Výsledky soutěže
Mapa roku 2023

• 12–14 •

Představuje se Katedra
geomatiky ČVUT

• 16–17 •

Rozhovor s Dagmar
Kusendovou

• 18–21 •

Ve Zlíně se otevřelo
Muzeum map

• 22 •

Slovo prezidenta ČKS

Vážené členky a vážení členové České kartografické společnosti!

Horké dny letošního léta asi většinu z vás táhly spíše k vodě doma nebo v zahraničí než k nějaké vysoce odborné práci. Ale přesto nebo spíše právě proto lidé v této době oceňují naši práci – vědomě nebo spíše nevědomě. Hledají své prázdninové destinace, hledají cesty, jak se tam dostat a hledají i možnosti výletů v okolí svých přechodných domovů. A hledají většinou na mapách. A jaké by bylo jejich rozčarování, kdyby jim mapy nedaly odpovídající informace. Aby se to nestalo, k tomu jsme tu my, kartografové, ale i naši kolegové geoinformatici (i když se často jedná o stejné osoby). A i v prázdninovém čase se geografická data musí aktualizovat a správně vizualizovat. A tak si dovoluji malou parafrázi – kartograf nikdy nespí... A nespí ani redakce našeho Zpravodaje, která vám i v tyto dny připravila třetí číslo letošního roku.

Dozvíte se v něm o vyhlášení výsledků soutěže Mapa roku 2023, které se uskutečnilo

v atriu Armádního muzea Vojenského historického ústavu v Praze na Žižkově. V jeho rozlehleém prostoru trochu zanikl obvyklý počet účastníků, ale rozhodně nezanikla prezentovaná oceněná díla. Sešlo se jich „obvyklý“, tedy hojný počet a komise pro hodnocení soutěže měla s jejich hodnocením a stanovením pořadí opět neskutečně mnoho práce. Ale podle mě byly v jednotlivých kategoriích oceněny kvalitní a přínosné práce.

Kromě reportáže z vyhlášení výsledků soutěže Mapy roku 2023 najdete zde i informaci o výsledcích další mapové soutěže, která probíhá v rámci Zeměpisné olympiády základních a středních škol. I když se do této soutěže nepřihlašují profesionální práce nebo práce studentů našich oborů, přihlášené práce jsou většinou velice kvalitní a kolegové z Univerzity Karlovy mají s jejich hodnocením také mnoho práce. Rád bych jim za jejich několikaleté úsilí vřele poděkoval.

V červnu a červenci jsou tradičně na našich vysokých školách státní závěrečné zkoušky. Své školy tak opustili i studenti kartografie a příbuzných oborů a předpokládám, že se s mnohými z nich začneme potkávat nejen v práci, ale i na našich akcích. Chtěl bych popřát všem novým absolventům, aby neli-tovali, že si zvolili tento obor, ale aby v něm našli své místo a mohli realizovat i svoje představy, jak má vypadat moderní kartografie a jakými cestami se dostat ke kvalitním mapám.

Vážené členky a vážení členové České kartografické společnosti, přeji vám hezký podzim a budu se těšit, až se zase někde potkáme, například na tradičním Kartový-ročí, jehož termín a náplň najdete rovněž v tomto čísle.

Václav Talhofer

prezident České kartografické společnosti

MAPY OČIMA DĚTÍ

**ZEMĚMĚŘICKÝ ÚŘAD Vás srdečně zve na výstavu konající se do 25. 10. 2024
v přepážkové hale budovy zeměměřických a katastrálních úřadů,
Pod sídlištěm 9/1800, 182 00 Praha 8.**

Prohlížejte virtuálně i další výstavy na: <https://ags.cuzk.cz/vystavy>

ČKS informuje

POZVÁNKA

Předběžný program regionální kartografické konference EuroCarto2024

Ve Zpravodajích 4/2023 a 1/2024 byly uvedeny základní informace o regionální kartografické konferenci EuroCarto2024, která se uskutečnila ve dnech **9. až 11. září 2024** ve Vídni.

Koncem července 2024 byl zveřejněn předběžný program konference, který stále najdete na <https://eurocarto2024.org/program/>.

Z České republiky bylo přijato k vystoupení v plénu 12 příspěvků od 40 autorů. Potěšující je, že 2 příspěvky mají zahraniční spoluautory. 5 příspěvků od 9 autorů bylo přijato do posterové sekce.

Tři naši členové si podali žádost o podporu své účasti na konferenci z FonduK a bylo jim vyhověno. Což je samozřejmě potěšující zpráva pro žadatele, ale i pro ostatní naše členy, kteří by se třeba rádi podobných akcí zúčastnili.

Podrobné informace o konferenci najdete v příštím čísle Zpravodaje.

Václav Talhofer

32nd International cartographic conference 32e Conférence cartographique internationale

Ve dnech 16. až 22. srpna 2025 se uskuteční 32. Mezinárodní kartografická konference, tentokrát ve Vancouveru v Kanadě. Organizační výbor otevřel webové stránky akce <https://icc2025.com/>, kde jsou postupně zveřejňovány podrobnější informace.

Pro zájemce jsou nejdůležitější klíčové termíny:

- otevření přihlášek abstraktů a příspěvků – říjen 2024,
- deadline pro abstrakta a příspěvky – leden 2025,
- informace o přijetí abstraktů a příspěvků – únor 2025,
- otevření registrace – únor 2025,
- deadline pro přihlášené mapy do výstavy map – 30. dubna 2025.

Uvedené termíny se zdají být ještě daleko, ale přesto výbor doporučuje, aby si tato data zájemci poznamenali do svých kalendářů. A současně sledovali nejen stránky konference, ale i stránky naší společnosti, kde budou rovněž aktualizovány potřebné informace.

Václav Talhofer

26. kartografická konference v Brně

10.–12. 9. 2025

26. ročník kartografické konference proběhne v termínu 10.–12. září 2025. Mottem konference bude „*Kartografie mezi tradicí a inovací*“.

V případě zájmu lze využít link (<https://forms.gle/p7PgHrL7BznbC2WaA>) za účelem návrhu tematických sekcí, či jiné zpětné vazby pro organizátory konference.

Za organizační tým, Zdeněk Stachoň

Kartovýročí 2024 Kartografie ve službách státu

Tradiční akce ČKS se uskuteční ve **čtvrtek 17. 10. 2024 od 14:30 hodin**. Předpokládané ukončení akce je v 17. hodin. Akce se bude konat v budově Zeměměřického úřadu (Pod sídlištěm 9, 182 11 Praha 8).

Akce bude navazovat na seminář ZÚ zaměřený na jeho produkci a činnost, určený především pro státní správu. Diskutovat budeme nejen o historických milnících kartografie, ale i o nejnovějších trendech a technologiích v tomto oboru. V průběhu akce vystoupí odborníci z různých institucí, které mapy tvoří a intenzivně využívají v rámci své činnosti.

Akce je zdarma, ale pro účast využijte registrační formulář: <https://www.cartography.cz/registrace/>

Těšíme se na Vaši účast! Zdeněk Stachoň

Kartograficko-geodetické dny, aneb pojd'te s námi měřit zámek

Moravské kartografické centrum Velké Opatovice

KGD se v letošním roce uskuteční v termínu **19. a 20. září**.

Čtvrtek 19. září 9.00 – 15.00 hod, pátek 9.00 – 12.00 hod. Prosím, naplánujte svůj příjezd do V. Opatovic s rezervou na přípravu stanovišť. Hned po ránu bývá největší zájem o akci.

Vše ostatní bude probíhat tradičně. Ubytování je zajištěno na městské ubytovně – hradí MKC (možnost ubytování již ve středu 18. 9.), Strava čtvrtek a pátek oběd – hradí MKC. Čtvrtek večere v rámci odborně-společenského workshopu (snad se podaří zajistit finance na jídlo) ostatní za finanční podpory zúčastněných.

Prosím o potvrzení Vaší účasti a současně žádám o následující informace

- Počet ubytovaných
- Počet strava, oběd čtvrtek, oběd pátek
- Kolik budete zajišťovat stanovišť a krátký popis činnosti na stanovišti
- Požadavek na vybavení stanoviště (el. připojení atd.)

Na brzké setkání se těší, Milan Vykydal

Nářeční atlasy oceněny Jednotou tlumočnicků a překladatelů

V květnu 2024 byly v Praze na veletrhu Svět knihy slavnostně vyhlášeny výsledky 29. ročníku soutěže Jednoty tlumočnicků a překladatelů Slovník roku 2022–2023. Odborná porota, složená ze zástupců profesních překladatelských a tlumočnických organizací z ČR a SR a dalších odborníků, udělila v hlavní kategorii 2. místo a zároveň čestné uznání dvěma nářečním atlasům:

Atlasu nářečí českého jazyka – instrumentálu plurálu a Atlasu nářečí českého jazyka – deklinaci substantiv. Atlasy zpracovaly společně dialektologické oddělení Ústavu pro jazyk český AV ČR a Katedra geoinformatiky Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Atlasy nářečí českého jazyka v době, kdy se nářeční difference stírají a ústup nářečí nelze zastavit, pomáhají prohloubit znalosti o našich nářečích, oživit zájem o toto jedinečné kulturní nehmotné dědictví a uchovat je pro budoucí generace.

Atlasy k prohlédnutí: <https://www.cartography.upol.cz/maps-num-19/>
<https://www.cartography.upol.cz/maps-num-26/>

Vít Voženílek

Diplomy převzali za Ústav pro jazyk český AV ČR dr. Martina Ireinová a dr. Martin Prošek a za Univerzitu Palackého v Olomouci prof. Vít Voženílek.

UX komise Mezinárodní kartografické asociace

ČKS
INFORMUJE

ICA UX komise se v posledním období zaměřila na několik významných aktivit. Hlavním úspěchem bylo vydání odborné publikace **Making maps & visualizations for mobile devices: Research challenges for mobile-first and responsive cartographic design** v časopisu Journal of Location Based Services (Roth RE at al. 2024), která se zaměřuje na mobilní kartografii. Publikace představuje výzkumnou agendu pro mobilní a responzivní mapy a vizualizace.

Členové UX komise také přispěli několika konferenčními příspěvky, například analýzou lokativního audia pro mobilní kartografii nebo využitím umělé inteligence ve vizuální analytice. Interdisciplinární spolupráce zahrnovala workshopy na mezinárodních konferencích v Nesebaru, Olomouci a Helsinkách.

V nadcházejícím období se komise zaměří na konferenci EuroCarto 2024, kde proběhnou dva předkonferenční workshopy:

- **Workshop on AI, Geovisualization, and Analytical Reasoning** - Saturday 7 September 2024 Location: University of Warsaw
- **Online User Experiments: Seeing What Map Users See without Seeing Them** - Sunday 8 September 2024 Location: University of Vienna

UX komise hraje klíčovou roli v moderní kartografii a uživatelské zkušenosti, podporuje technologie a interdisciplinární spolupráci, a přináší nové příležitosti pro sdílení informací ve výzkumu a vzdělávání.

Detailní informace jsou dostupné na webu komise: <https://use.icaci.org/>

Zdeněk Stachoň

Komise pro kognitivní otázky ve vizualizaci geografických informací (CogVis)

Nové moderní technologie, jako je umělá inteligence a imerzivní prostředí, vyvolávají nové otázky o tom, jak lidské chápání ovlivňuje interakci s počítačem či mobilním telefonem. Všudypřítomná výpočetní technika také znamená, že mnoho lidí má digitální mapu doslova „v kapse“ a spoléhá se na ni v každodenním životě při plnění řady úkolů v nejrůznějších situacích a kontextech.

Měli jste někdy při tvorbě mapy problém rozhodnout se, jak data zobrazit? Co vlastně víme o vlivu kartografických metod a vizuálních proměnných na chápání uživatelů? Vizí naší komise (CogVis) je využít poznatky o vizuálním vnímání a poznávání k podpoře návrhu srozumitelných statických, dynamic- kých a interaktivních map, a to jak ve dnes již tradičním 2D či 3D, ale také například ve virtuální či rozšířené realitě. Členové komise pracují na řadě národních i mezinárodních projektů, které vytvářejí znalostní základnu o tom, kdy, jak, proč a pro koho je lidské analytické uvažování a řešení časoprostorových problémů úspěšné. Takto získané poznatky slouží jako podklad pro vývoj zásad

a pokynů pro navrhování nových vizualizací, aby byly co nejlépe srozumitelné pro koncového uživatele.

Naše komise často spolupracuje s dalšími skupinami v rámci ICA (Commission on Cartography in Early Warning and Crisis Management, Commission on User Experience) a se sesterskými společnostmi (ISPRS, OGC, FIG), s cílem zkoumat témata společného zájmu a vytvářet výzkumné a praktické výstupy, jakými jsou například technické specifikace či standardy.

Pro konkrétní představu práce komise zde uvádíme některé nedávné akce a workshopy zaměřené na:

- kognitivní otázky spojené s používáním map určených pro mobilní zařízení (ICC Tokio);
- jak vytvořit důkazní základnu pro rozhodování o výběru znaků pro nové typy zobrazení prostorových dat v imerzivních prostředích (např. rozšířená nebo virtuální realita, ICC Florance);
- jaké možnosti nám mohou poskytnout

technologie umělé inteligence (AI) a jak nám AI může pomoci pochopit, jak lidé používají mapy nebo jak přizpůsobit mapy nové situaci nebo specifickému uživateli (ICC Cape Town).

Nedávné vydání časopisu *International Journal of Cartography* (<https://www.tandfonline.com/journals/tica20>), na jehož přípravě se naše komise podílela, obsahuje některé příspěvky, které by mohly být užitečné pro odborníky z praxe. Jeden z článků například shrnuje výsledky mnoha vědeckých studií, které se snažily odpovědět na otázku, jak malé mohou být mapové symboly, než přestanou být čitelné. Další článek zkoumal, jak lze kombinovat sledování očí a strojové učení k vytvoření interaktivních map s ohledem na pohled, které využívají oči čtenáře k ovládání mapy. Další z našich publikací jsou volně dostupné prostřednictvím odkazů na našich webových stránkách (<https://cogvis.icaci.org/>), kde se případní zájemci mohou zapojit do aktivit komise.

Petr Kubíček

Nosíte kalhoty, nebo gatě? Pěstujete vokurky, nebo oharky?

Zapojte se do výzkumu!

Před 50 lety proběhl výzkum českých nářečí, kterého se zúčastnilo 5 396 mluvčích a bylo při něm zmapováno přes 20 tisíc slov a slovních tvarů. Pomozte zjistit, jak se mění naše nářečí a jaká nářeční slova se stále používají při každodenních hovorech s blízkými a přáteli. Zapojte se do [nového nářečního výzkumu](#) kartografů z Univerzity Palackého v Olomouci a dialektologů z Ústavu pro Jazyk český Akademie věd ČR a dostaňte svou lokalitu na nové nářeční mapy. V dotazníku na MapovaniNareci.cz je připravena řada témat. Máte čas jen chvíli? Nevadí! Jedno téma obsahuje 10 otázek a jeho vyplnění zabere jen pár minut.

Vít Voženílek

DNES BODE MÁČKA, MOSIM OMET ŽEČKE...

Knedlík, knedlík, knellík, knedle, knedla, buchta, vařená buchta, šiška, halečka, knofel, nebo knofel?

Maso, maso, maso, mjaso, nebo m'yuso?

Talíř, talíř, taler, taler, nebo telíř?

Žice, vžice, žlice, žlica, žička, užica, užička, nebo lužička?

Omáčka, vomáčka, vumáčka, máčka, mačka, močka, nebo zoz?

... nebo ještě jinak? Připojte se k výzkumu nářečí.

VYPLŇTE DOTAZNÍK PRO MAPOVÁNÍ NÁŘEČÍ

www.MapovaniNareci.cz

Mítink Komise pro mapy a internet ICA

Ve **středu 19. června** se ve starobylém bulharském městě Nessebar konal mítink **Komise pro mapy a internet Mezinárodní kartografické asociace (ICA)**. Tato akce proběhla v rámci 9th International Conference on Cartography and GIS. Událost přitáhla pozornost kartografické komunity, když se zde sešli kartografové z Evropy i Asie, včetně tak významných osobností, jako jsou prezí-

(<https://mapwhiteboard.net/>) a Hub4everybody (<https://hub4everybody.com/>). Jedná se o otevřené nástroje, které umožňují efektivní kolaborativní tvorbu webových map. Prezentace a diskuse během workshopu zdůraznily význam integrace moderních technologických nástrojů a internetových aplikací do kartografické praxe.

Komise nezůstává pozadu ani v plánování

Před Mezinárodní kartografickou konferencí 2025, která se bude konat v srpnu příštího roku v kanadském Vancouveru, komise také plánuje zorganizovat další mítink.

Komise pravidelně informuje o svých aktivitách prostřednictvím čtvrtletního newsletteru, který je klíčovým zdrojem informací pro všechny zájemce o webovou kartografii. Newsletter poskytuje aktualizace z oblasti

dent ICA Georg Gartner, viceprezident ICA Dariusz Dukaczewski nebo bývalý prezident ICA Milan Konečný. Setkání, které organizovali Otakar Čerba, předseda komise, a Karel Jedlička, nově zvolený místopředseda komise, oba z Západočeské univerzity v Plzni, bylo zaměřeno na běžnou agendu komise a workshop na téma inovativní webové technologie v kartografii.

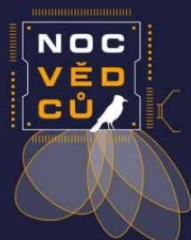
Workshop, jehož vedoucím byl Jan Macura z mezinárodního sdružení Plan4all, představil platformy Map Whiteboard

budoucích událostí. Již v září téhož roku se uskuteční další mítink a workshop na mezinárodní konferenci Eurocarto 2024 ve Vídni. Tato akce nabízí další příležitost pro profesionály v oboru kartografie, aby se seznámili s nejnovějšími trendy a výzkumy, workshop ve formě diskuze u kulatého stolu bude zaměřený na vzdělávání v oblasti webové kartografie v souvislosti s nástupem umělé inteligence. Registrace na workshop je stále otevřená, což umožňuje zájemcům z celého světa zapojit se do diskusí a sdílení znalostí.

výzkumu, přehledy odborných aktivit a informace o nadcházejících událostech, což umožňuje komunitě udržet si přehled o nejnovějších pokrocích a inovacích ve webové kartografii.

Pro více informací o Komisi pro mapy a internet můžete navštívit její oficiální web (<https://internet.icaci.org/>) a sledovat aktualizace na LinkedIn (<https://www.linkedin.com/groups/8828438/>).

Otakar Čerba

Pro děti i dospělé
Vstup zdarma

PROMĚNA
27. 9. 2024

www.nocvedcu.cz
1000

Na **pátek 27. září 2024** jsme pro vás v rámci Evropské noci vědců připravili společný program v Ondřejově na hvězdárně Astronomického ústavu AV ČR a na Geodetické observatoři Výzkumného ústavu geodetického, topografického a kartografického.

Vstup na akci je zdarma. Registrace není třeba. Více informací:

<https://www.asu.cas.cz/articles/2231/463/noc-vedcu-27-zari-na-observatori-v-ondrejove>

Workshop komise pro atlasy ICA

ICA Commission on Atlases uspořádala v rámci konference EuroCarto 2024 ve Vídni workshop s názvem „**The Future of Atlases**“. Hlavní organizátoři, spoluedoucí komise Eric Losang (Německo) a Vít Voženílek (Česko) zaměřili obsah workshopu na plnění vytýčených cílů komise na čtyřleté funkční období 2023-2027. Cílem workshopu bylo prozkoumat, jak mohou atlasy nadále

sloužit veřejnosti a odborníkům v době rychle se rozvíjejících digitálních technologií. Diskuse se zaměřily na inovace v digitálních a online atlasech, nové formy vizualizace dat a způsoby, jak zajistit, aby atlasy nadále zůstaly pro uživatele relevantní. Účastníci workshopu diskutovali o technických, designových a etických výzvách, které souvisejí s tvorbou moderních atlasů. Workshopu se

zúčastnili především odborníci zapojení do aktivit Mezinárodní kartografické asociace (ICA), a to nejen v komisi pro atlasy, která má dlouhou tradici v oblasti atlasové kartografie. Komise se dlouhodobě zabývá podporou výzkumu a inovací v oblasti atlasů a usiluje o to, aby atlasy byly aktuální a přístupné co nejširšímu spektru uživatelů.

Vít Voženílek

K osmdesátinám čestného člena ČKS Ing. Petra Buchara, CSc.

Začátkem června oslavil Ing. Petr Buchar, CSc. kulaté jubileum – a mezi gratulanty samozřejmě nechyběla ani Česká kartografická společnost.

Ing. Buchar po mnoho let působil na katedře mapování a kartografie (později známé pod názvem katedra geomatiky), jeho pedagogická činnost byla zaměřena

především na matematickou kartografii, spolupracoval i na řadě dalších předmětů a učil i na jiných školách, např. na Přírodovědecké fakultě UK či Střední průmyslové škole zeměměřické v Praze. Řada jeho bývalých studentů a kolegů se s ním vždy ráda setkává (viz snímek z červnového setkání v restauraci v Praze 2 Nuslích), zapojoval se do různých sportovních G+K klání – a pokud to zdraví dovozovalo, i do tradičního turisticko-spoločenského setkání geodetů z ČVUT, nazvaného Akce Brdy. Výrazem poděkování za práci pro ČKS bylo udělení čestného členství Ing. Bucharovi v roce 2013. Hodně zdraví a spokojenosti, Petře!

Růžena Zimová
Foto: Tomáš Bajer

Konference ICCGIS, Nessebar

Ve dnech od 16. do 21. června proběhl v bulharském Nessebaru již 9. ročník mezinárodní konference pro kartografii a GIS (ICCGIS) pořádaný **Bulharskou kartografickou asociací** spolu se sofijskou **Univerzitou architektury, stavebnictví a katastru**. Konference je pořádána pod záštitou Mezinárodní kartografické asociace (ICA), jejíž prezident prof. Georg Gartner se konference také účastnil. Vedle Mezinárodní kartografické

asociace konferenci podpořily také organizace ISDE zastoupená svým prezidentem dr. Alessandrem Anonim a ISPRS zastoupená svou prezidentkou prof. Lenou Halounovou. Prezidenti zmíněných mezinárodních organizací představili své vize budoucího rozvoje vědeckých oblastí, na které se jejich organizace zaměřují.

Tematicky konference pokrývala ve svých

17 tematických sekcích především kartografii. Sekce se věnovaly mapové produkci, kartografické vizualizaci, kartografickému 3D modelování, webové kartografii a mapovým projekcím. Své sekce měla také fotogrammetrie a DPZ. Podstatnou součástí konference byl segment věnovaný kartografii ve včasném varování a správě rizik, jehož součástí byl jak seminář,

tak i zasedání příslušné ICA komise. Vedle této komise měly na konferenci jednání i ICA komise Maps and the Internet, Cartography and Children a Map Projections. Speciální plenární sekci "DIGITAL EARTH: GEOSPATIAL SOURCES, TECHNOLOGIES AND VISUALIZATION" uspořádalo také ISDE.

Na organizaci konference se podíleli i členové České kartografické společnosti. Prof. Milan Konečný je čestným prezidentem konference a spolu s doc. Otakarem Čerbou patřili k členům mezinárodního organizačního výboru. Na konferenci bylo 19 zástupců České republiky z celkových 140 účastníků z 28 zemí. Zástupci ČR prezentovali celkem 15 příspěvků v technických a posterových sekcích. Výzkumná skupina z Masarykovy univerzity pod vedení dr. Čeňka Šašinky uspořádala workshop „COLLABORATIVE IMMERSIVE VIRTUAL ENVIRONMENTS AS A TOOL FOR ENHANCING SOCIAL COHESION: STUDIUM TERRA INCOGNITA“.

Karel Staněk
Foto: Tomáš Janata

Reakce výboru ČKS na některé připomínky Petra Skály

Ve Zpravodaji 2/2024 vyšel rozhovor s naším dlouholetým členem Ing. Petrem Skálou. Protože při rozhovoru zazněly některé kritické výtky na adresu výboru a jeho práce, rád bych se jménem tohoto orgánu k těmto výtkám nebo námitkám vyjádřil.

V první řadě byl kritizován způsob hodnocení soutěže Mapa roku. V redakční poznámce pod uvedeným rozhovorem byly zopakovány základní principy této soutěže, které jsou uvedeny i na našich webových stránkách. Naší snahou je, aby se přihlášená díla hodnotila podle jasných a objektivních kritérií. Rozhodně tato pravidla nejsou dílem jednotlivce, ale kolektivu, v němž jsou zastoupeni odborníci ze státní správy, komerčních organizací a akademické sféry. Pravidla schvaluje výbor, stejně jako schvaluje na omezené funkční období členy hodnotící komise.

V soutěži lze hodnotit pouze taková díla, která jsou jejich autorem nebo autory do soutěže přihlášená. Pokud je autor nepřihlášen, potom nemá smysl hodnotit, jestli si nominaci na ocenění zaslouží nebo ne.

Petr Skála opět navrhuje, aby se o Mapě roku

nehlasovalo tajně, ale veřejně. Tuto myšlenku prezentoval na členské schůzi v září 2023. Výbor se jeho námětem zabýval a výsledkem našeho jednání byla výzva všem členům, aby se pokusili navrhnout, pokud si myslí, že myšlenka kolegy Skály je dobrá, jak by takové hlasování vypadalo. Ve Zpravodaji 4/2023 jsme uveřejnili výzvu všem členům společnosti o stanovení způsobu provedení a organizace veřejného hlasování v rámci možné „Ankety o nejzajímavější kartografický produkt“. Byl zde i stanoven termín podání návrhů do konce dubna 2024. Do uvedeného termínu reagoval pouze jeden člen (Ing. Pavel Seemann, Ph.D.), jehož návrhem se budeme zabývat na příštím zasedání výboru.

Dalším problémem, na který kolega Skála upozorňuje, je schválená výše členských příspěvků. I když na toto téma proběhla na poslední členské schůzi široká diskuse, na jejímž konci byly schválené nové výše členských příspěvků, přesto výbor na jeho názory musí reagovat.

Jím navrhované řešení třístupňových

příspěvků se nám nezdá vhodné. Všichni členové mají stejná práva a nebylo by vhodné je rozdělovat podle výše jejich členských příspěvků. Stejně tak mají ale stejné povinnosti, tedy zejména hradit roční členský příspěvek. Jeho výše je podle nás akceptovatelná pro všechny.

Jak bylo již na uvedené členské schůzi řečeno, zvýšené členské příspěvky nám umožní pokrýt stále se zvyšující náklady na provoz, zejména na účetnictví. Ale umožní nám i nadále zlepšovat naši činnost, podporovat aktivní vystoupení našich členů na národních i mezinárodních akcích, podporovat činnosti komisí, které zabezpečují naše soutěže apod. O upraveném systému benefitů budeme informovat v posledním čísle našeho Zpravodaje.

Závěrem bychom rádi zdůraznili, že naše reakce není vyvolána snahou potlačit názory, se kterými se jako výbor třeba nemusíme ztotožňovat. Ale kritika Petra Skály se nám zdá natolik vážná, že si zasloužila naše oficiální vyjádření.

Jménem výboru ČKS Václav Talhofer

Konference DigiGeo Liberec 2024

Během dvou, téměř již letních dnů, **6. a 7. června** se na Technické univerzitě v Liberci uskutečnila konference věnovaná digitálním kompetencím v geografickém vzdělávání. A protože výuka zeměpisu bez map je něco jako teorie tělocviku ve školních lavicích, mluvílo se o mapách často, zajímavě a z mnoha úhlů.

Student DigiGeo

Ještě před samotnou konferencí, ve středu, proběhla část věnovaná výhradně studentkám a studentům vysokých škol. Setkali

se v rámci předkonferenční workshopové výměny nápadů do výuky a také večerního poznávání studentského života v Liberci.

Přednášky

Jádrem konference byly tři přednáškové bloky, v rámci kterých se účastníci měli možnost seznámit s novinkami a zajímavostmi nejen v digitálních aspektech vzdělávání. Prim, možná překvapivě, nehrála dnes bleskově nastupující umělá inteligence - i když i o ní se hodně mluvilo, ale spíše využití a použití dnes už tradičních digitálních nástrojů, jako jsou geografické informační systémy a příběhové mapy, online výukové materiály a geohry, dálkový průzkum Země nebo data-báze geografických údajů. Velmi zajímavá byla také vystoupení zahraničních účastníků, z Finska a Irska, nabízející srovnání, ale, především v případě Irska, také pohled na dosti odlišný přístup k geografickému vzdělávání.

Významná část prezentací se pak věnovala tomu, jak se digitalizace výuky geografie projevuje v praxi. Jaká témata se nejčastěji objevují ve vzdělávání, jaké mapy studenti připravují v rámci svých projektů - velmi zaujala Pocitová mapa Příbrami, případně na jaká úskalí mohou narazit při pořizování a využití geografických dat.

Expo

Rozlehlé předsálí bylo, kromě občerstvení, využito pro třetí součást konference, takzvané Expo. V jeho rámci měli účastníci možnost zblízka se seznámit s 3D tiskem, irskými výukovými materiály, s nabídkou pro výuku geografie od společnosti Arcdata

a dalšími vychytávkami, které běžnou součástí školního vybavení zatím většinou nejsou. Velký zájem o všechny vystavené a prezentované části svědčí o tom, že organizátoři vybírali velmi dobře.

Workshopy

Významnou součástí celé akce byly čtyři bloky workshopů, kde si z nabízených témat mohl vybrat úplně každý. Velký zájem byl o aktuální problémy spojené s přípravou nového rámcového vzdělávacího programu, ale podobně zajímavá a navštívená byla témata věnovaná mapám. *Webové mapy a aplikace pro výuku geografie, Koukat do mapy?, S GISem do terénu* jsou tři z workshopů, které zaujaly kartografické znalce, ale i laiky asi nejvíce. O kvalitě workshopů, ale vlastně i celé konference určitě svědčí to, že drtivá většina účastníků vydržela až do samotného závěru v pozdně odpoledních pátečních hodinách.

Celou konferenci připravila **Katedra geoinformatiky a didaktiky informatiky, Fakulty přírodovědně-humanitní a pedagogické, Technické univerzity v Liberci**, ve spolupráci s **Národním pedagogickým institutem České republiky**. Příští rok si na cestu pod Ještěd určitě udělejte čas.

Jan Ptáček, za přispění Jiřího Šmídy

Foto: Ondřej Lesák, FP TUL

Osmý ročník mapové soutěže při Zeměpisné olympiádě

V letošním roce se uskutečnil již osmý ročník soutěže O nejlepší mapu na geografické téma v rámci Zeměpisné olympiády. Soutěž se může zúčastnit každý účastník nebo skupina účastníků Zeměpisné olympiády tím, že vytvoří mapu na originální téma. Map se letos v soutěži sešlo 78. Tento počet je sice nižší než v minulém ročníku, ale můžeme spokojeně konstatovat, že kvantita byla nahrazena kvalitou. Soutěžilo se ve dvou kategoriích: **mladší** (žáci 6. a 7. tříd a odpovídajících ročníků víceletých gymnázií) a **starší** (žáci 8. a 9. tříd a studenti středních škol). Všechna díla si můžete prohlédnout na <https://1url.cz/@mapy-zo-2024>.

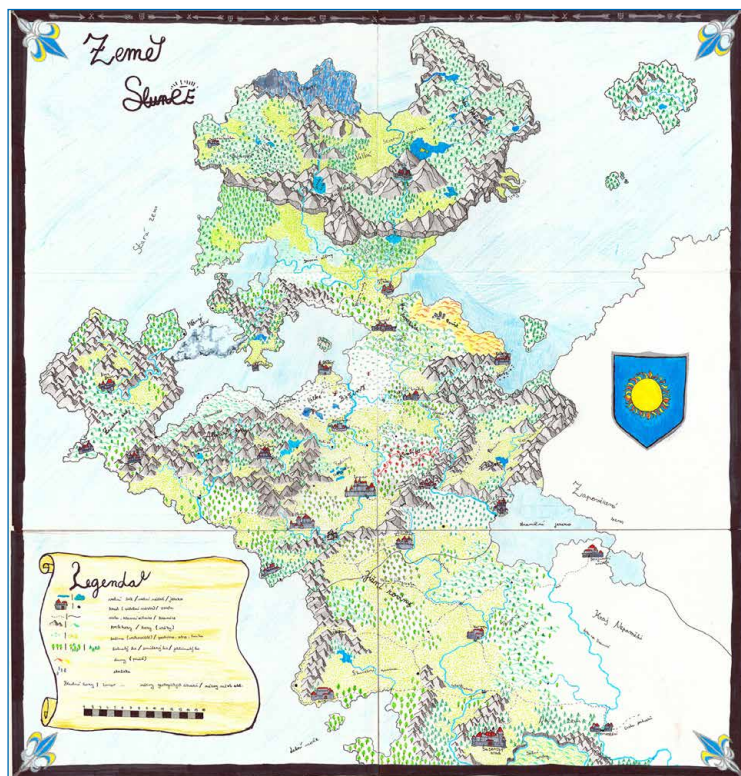
Hodnotící komise složená z kartografů a geografů z Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy, Fakulty stavební ČVUT, Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem a z Kartografie Praha nejprve vybrala 15 postupujících do finále. To se uskutečnilo 26. dubna v budově PŘF UK na pražském Albertově, kde každý z finalistů představil komisi své dílo. Potěšilo nás, že všichni finalisté s jedinou výjimkou přijeli osobně, a to i z daleka. Členové poroty u každé mapy hodnotili originalitu a náročnost tématu/nápadu z pohledu kartografa, kvalitu grafického zpracování, použité kartografické vyjadřovací prostředky, originalitu a náročnost tématu z pohledu geografa, geografickou relevantnost tématu, hloubku jeho zpracování a také prezentaci. S výsledky se

můžete seznámit na následující straně.

Společně s hodnocením odbornou porotou probíhala výstava všech map spojená se soutěží **Map Populi**, kde o vítězi rozhodli hlasováním účastníci celostátního kola Zeměpisné olympiády, jejich pedagogický doprovod a další odborníci z PŘF UK. Vítězkou se stala:

Aneta Matoušková / Gymnázium Zikmunda Wintra, Rakovník / **Země Slunce**.

ČKS stejně jako v minulých letech akci finančně podpořila hodnotnými cenami pro vítěze. Slavnostní vyhlášení výsledků a předání cen a diplomů proběhlo již tradičně v rámci vyhlášení výsledků Zeměpisné olympiády. Organizaci celé soutěže zajišťovali Jakub Lysák a Jakub Jelen z PŘF UK. Na tomto místě by organizátoři rádi poděkovali všem, kdo přispěli k jejímu bezproblémovému

mu průběhu, zejména Janu Ptáčkovi z Kartografie Praha, Martinu Bartůňkovi z UJEP, Marku Hoffmannovi, Petře Justové a Jiřímu Münzbergerovi z FSv ČVUT, a dále zaměstnancům a studentům PŘF UK Daniele Machové, Lence Krajňákové, Günterovi Kynclovi, Veronice Bernhäuserové, Petře Krskové, Anně Altové, Jitce Slabé, Martině Tůmové, Aděle Šedové a Janě Jíchové.

Jakub Lysák

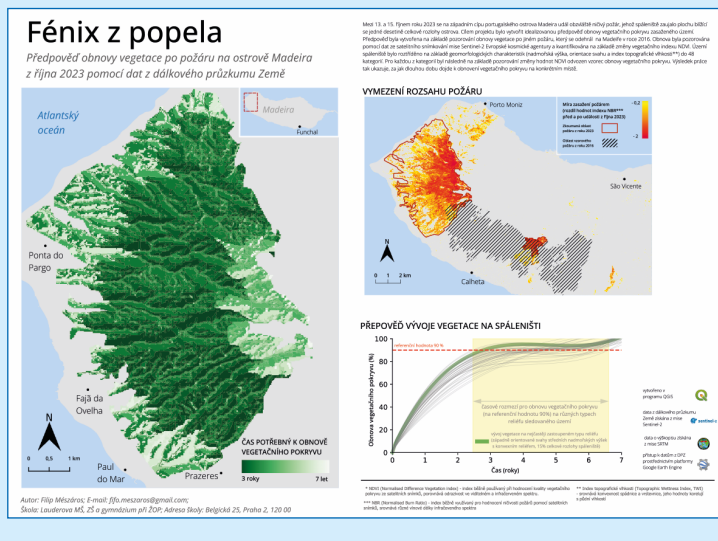

Společné foto vítězů a hlavních pořadatelů Mapové soutěže při ZO (Foto: Archiv PŘF UK)

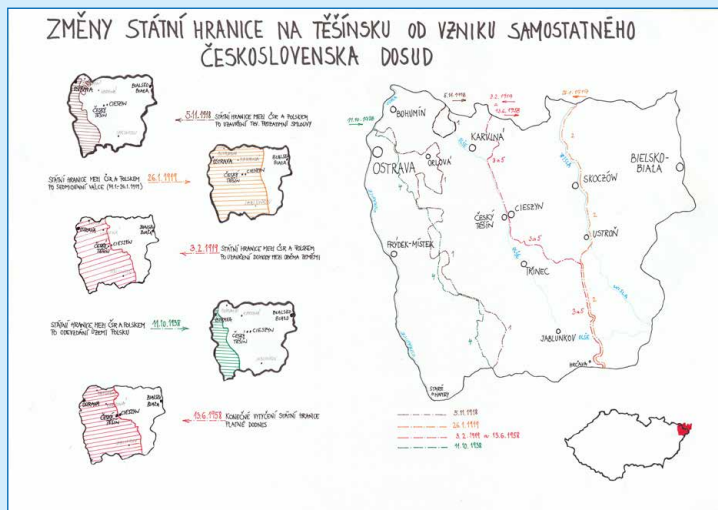
starší kategorie

1. místo: Tereza Dezortová / SPŠ stavební, Plzeň
Spad meteorů (1988 - 2021)

2. místo: Filip Mészáros / Lauderovy školy při Židovské obci v Praze
Fénix z popela: Předpověď obnovy vegetace po požáru na ostrově Madeira z října 2023 pomocí dat z dálkového průzkumu Země

3. místo: Jiří Kabát / Gymnázium Josefa Božka, Český Těšín

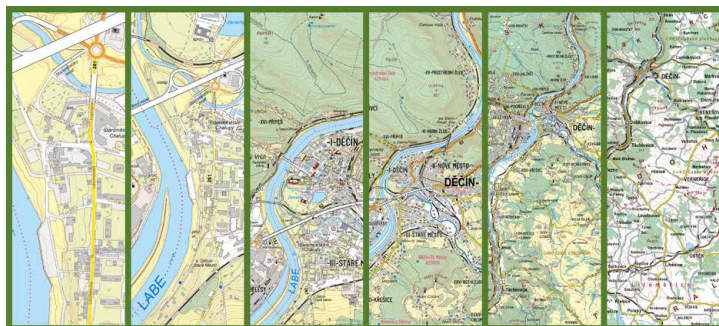
Výsledky soutěže MAPA ROKU 2023

Na slavnostním vyhlášení výsledků **26. ročníku** odborné soutěže České kartografické společnosti bylo z rukou prezidenta ČKS prof. Václava Talhofera předáno pět diplomů a tři zvláštní ocenění Mapa roku 2023.

ATLASY, SOUBORY A EDICE MAP

Český úřad zeměměřický a katastrální za Základní topografické mapy České republiky

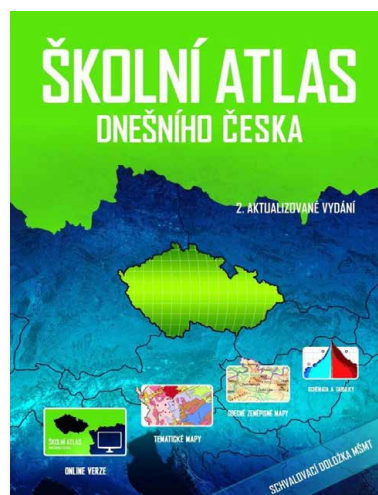
SAMOSTATNÁ KARTOGRAFICKÁ DÍLA

Kartografie Praha, a. s., za nástěnnou mapu Svět – státy a reliéf

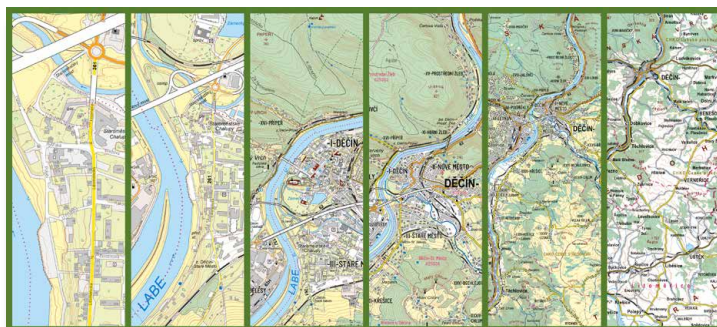
KARTOGRAFICKÁ DÍLA PRO ŠKOLY A VZDĚLÁVÁNÍ

Společnost TERRA, s.r.o., a TERRA-KLUB, o.p.s., za Školní atlas dnešního Česka

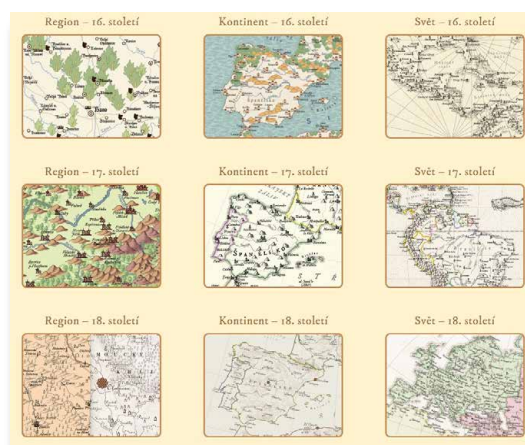
DIGITÁLNÍ KARTOGRAFICKÉ PRODUKTY A APLIKACE NA INTERNETU

Český úřad zeměměřický a katastrální za Základní topografické mapy České republiky

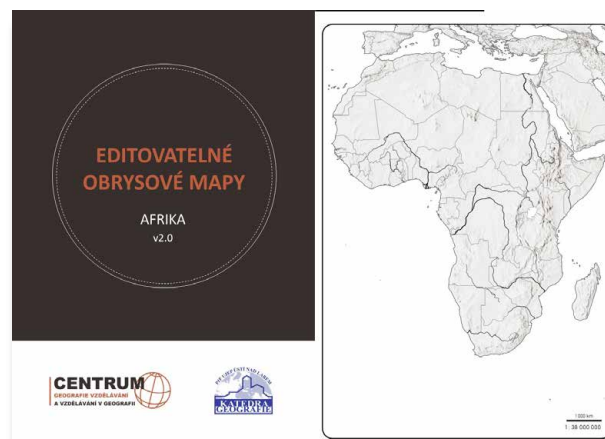
KARTOGRAFICKÉ STUDENTSKÉ PRÁCE

David Čihák z Univerzity Palackého v Olomouci za diplomovou práci **Postupy pro tvorbu vintage mapového designu**

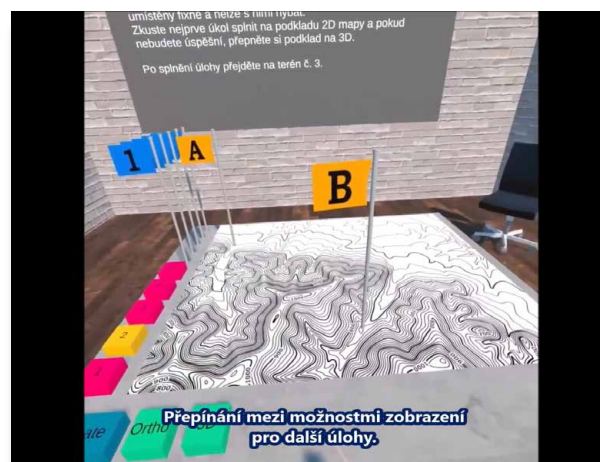
ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ

Centrum geografie vzdělávání a vzdělávání v geografii Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem za praktickou a efektivní výukovou pomůcku **Editovatelné OBRYSOVÉ MAPY**

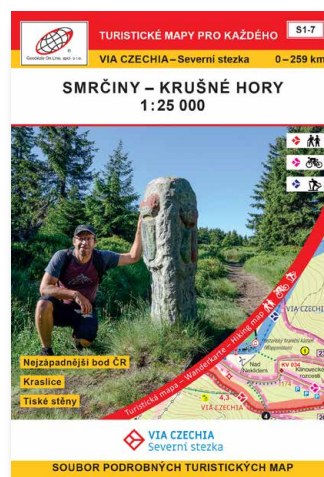

ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ

Laboratoř pro informační a kognitivní vědy Masarykovy univerzity za inovativní aplikaci imerzivního virtuálního prostředí ve výuce geografie skrze produkty eDIVE.

ZVLÁŠTNÍ OCENĚNÍ

Společnost Geodézie On Line, spol. s r.o., za kartografickou podporu projektu dálkových turistických tras VIA CZECHIA

Česká kartografická společnost blahopřeje všem oceněným a děkuje za účast všem zúčastněným firmám, organizacím, vysokým školám i studentům.

Za pár měsíců bude vyhlášen 27. ročník této prestižní soutěže. Zapojte se přihlášením svých letošních děl a získejte příštího ocenění MAPA ROKU 2024.

Vít Voženílek

Foto: Renata Borka, Kartografie Praha

Obhájené kvalifikační práce

Geografická pracoviště Přírodovědecké fakulty Ostravské univerzity

Diplomové práce

- Integrovaná terénní výuka formou navigační hry / Nela Zátková

Bakalářské práce

- Poledníky a rovnoběžky – geografický a matematický pohled na základní kartografické pojmy / Hana Gašparíková
- Vrstevnice – pojetí metody v české a
- světové kartografii / Jiří Sobol
- Moravskoslezský kraj na Komenského mapě Moravy / Jiří Toman

Radek Dušek

Katedra aplikované geoinformatiky a kartografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy

Diplomové práce

- Využití automatizovaného sběru vlčovicových bodů pro orientaci archivních leteckých měřických snímků s pomocí současných datových sad / Rostislav Berka

Bakalářské práce

- Dokumentace starého pískovcového lomu Goldnen Ranzen (Commite

Steinbruch) u Hřenska (Labské pískovce) / Eliška Hocková

- Webová mapová aplikace Lipenské přehrady pro vodní sporty / Oldřich Záhoř
- Mapa dobývání severního pólu / Adam Šuhajda
- Digitální atlas bitvy u Zborova (Tomáš Holomek)

- Analýza dat o poloze vozidel MHD: případová studie pro Most a Litvínov / Josef Zátka
Tato práce získala 1. místo v bakalářské kategorii ve studentské soutěži GISáček 2024.

Plné texty prací včetně příloh jsou ke stažení v Digitálním repozitáři Univerzity Karlovy dspace.cuni.cz

Jakub Lysák

Katedra geomatiky Fakulty stavební ČVUT

Diplomové práce

- Využití moderních nízkonákladových měřických metod pro účely obnovy katastrálního operátu novým mapováním / Alena Podzimková
- Analýza dopadu lesního požáru na vegetační pokryv v oblasti Národního parku České Švýcarsko v roce 2022 pomocí metod DPZ / Dennis Dvořák
- Klasifikace městské zeleně metodami strojového učení pomocí dat dálkového průzkumu Země / Jakub Šnopl

Bakalářské práce

- Kartografické zpracování územního vývoje sídla Lipno nad Vltavou / Jana Tomášková
- Zpracování a analýza archivních map Karlových Varů pro urbanistické účely / Jakub Dufek
- Analýza možností tvorby radiálních anamorfóz dostupnosti cílů po železniční síti v českých zemích / Marek Hádlík
- Kartografické zpracování vybraných aspektů konfliktu Rusko–Ukrajina / Ondřej Mihal

- Kartografické zpracování vybraných aspektů epidemie nemoci Covid-19 / Kateryna Shvets
- Využití ArcGIS InDoors pro navigační aplikaci Fakulty stavební ČVUT v Praze / Tereza Černohousová
- Tvorba aplikace na obarvení historického panchromatického ortofota / Matěj Klimeš

Plné texty prací jsou ke stažení dspace.cvut.cz

Jiří Cajtham

Geografický ústav Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity

Diplomové práce

- Propojení leteckého snímkování a pozemního laserového skenování pro hydrologické mapování / Jan Holub
- Problematika atributů v datech OpenStreetMap / Daniel Kašík
- Využití softwarových nástrojů Deep Learning v oblasti DPZ / Ondřej Mucha

Bakalářské práce

- Tematické mapy v odborných publikacích / Tadeáš Dvořák

- Automatizované zpracování prostorových dat z uživatelského testování 3D geovizualizací / Vítězslav Huk
- Využití mobilních laserových technologií pro studium skalních mís / Šimon Kavan
- Analýza kvality prostorových dat půdních bloků LPIS v období 2004 až 2022 / Eliška Křapová
- Využití družicových dat k identifikaci invazivních rostlin / Michaela Poborská
- Možnosti detekce stromů z dat s velmi

vysokým rozlišením / Šimon Riják

- Prostorové modelování degradace zemědělské půdy / Jan Severa
- Klasifikace míry disturbancí po lesním požáru pomocí DPZ / Jan Sklenář
- Sémantická stabilita mapových znaků v oblasti meteorologie a klimatologie / David Zahradník
- Plné verze obhájených prací jsou dostupné prostřednictvím webu <https://is.muni.cz/thesis/>

Zdeněk Stachoň

Katedra geomatiky Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni

Diplomové práce

- Sledování změn objektů v Časoprostorové databázi území / Jiří Belinger
- Aktualizace 3D modelu v GIS / Ondřej Sládek
- Validace dopravního modelu vybrané oblasti vytvořeného v software TraMod / Jan Hromada

Bakalářské práce

- Kartografická vizualizace volebních výsledků / Magdaléna Soukupová
- Provozování dronů v kategorii SPECIFIC dle platné legislativy / Viktor Kliment

Texty závěrečných prací jsou veřejně dostupné na Portálu ZČU (portal.zcu.cz) v sekci Studium.

Otakar Čerba

Katedra geomatiky Fakulty stavební ČVUT v Praze

Kolektivní člen ČKS se představuje

Historie výuky zeměměřičství na ČVUT v Praze se datuje až do počátků inženýrské stavovské školy na počátku 18. století. Mezi prvními vyučovanými předměty Christia-nem Josefem Willenbergem byla i praktická geometrie, tedy současná geodézie a kartografie. Česká technika byla počátkem 19. století přetvořena dle pařížského vzoru na polytechniku a v roce 1863 byla provedena reforma, v rámci které se představitelem školy stal volený rektor. Prvním takto voleným rektorem byl kartografům dobře známý profesor Karel Kořistka. Ten se také stal průkopníkem snah o zavedení samostatného zeměměřického studia se specializovanými geodetickými předměty a je zakladatelem českého zeměměřického názvosloví. Samostatné zeměměřické studium bylo zavedeno v roce 1896, kdy byl rektorem geodet prof. František Müller. Po vzniku Československa byla polytechnika přeořazována a název se změnil na České vysoké učení technické. Geodézie a kartografie byla vyučována v rámci Fakulty speciálních nauk. V té době byl vůdčí kartografickou osobností prof. František Fiala, známý svou učebnicí matematické kartografie. Ten také jako děkan fakulty přispěl k reformě studia zeměměřického inženýrství těsně po druhé světové válce. V roce 1953 byla dokonce zřízena samostatná Fakulta zeměměřického inženýrství v čele s prof. Fialou. Z tehdejších pedagogů zabývajících se kartografií je třeba jmenovat prof. Jaroslava Kovaříka (čestného člena České kartografické společnosti) nebo

prof. Josefa Böhma. Samostatná fakulta trvala až do roku 1960, kdy při reorganizaci vysokých škol byly dosavadní tři fakulty ČVUT sloučeny v jedinou fakultu stavební s příslušnými studijními obory. V té době vznikla Katedra mapování a kartografie pod vedením prof. Vladislava Hojovce. Na katedře, která je historickým předchůdcem současné Katedry geomatiky, postupně začali vyučovat i současní čestní členové České kartografické společnosti. Kromě prof. Hojovce to byli Ing. Petr Buchar, prof. Bohuslav Veverka a dlouholetý předseda Kartografické společnosti ČR doc. Miroslav Mikšovský. Do výuky a výzkumu se také zapojila nynější členka Výboru České kartografické společnosti Ing. Růžena Zimová. V roce 2013 vznikla sloučením Katedry mapování a kartografie a Katedry vyšší geodézie současná Katedra geomatiky. V jejím čele je po celou dobu

významný fotogrammetr prof. Karel Pavelka.

Katedra geomatiky sídlí v areálu vysokých škol v pražských Dejvicích na Fakultě stavební ČVUT. V současnosti zajišťuje výuku v bakalářském, magisterském i doktorském stupni studia v programu Geodézie a kartografie. Dále zajišťuje výuku odborných předmětů pro ostatní studijní programy na fakultě. Katedra má v tuto chvíli více než 30 členů (z toho je asi polovina akademických pracovníků, ostatní jsou vědeckí nebo techničtí pracovníci). Tradičně katedra vyučuje velkou šíři předmětů, které je možné rozdělit do tří skupin.

Fotogrammetrickou část, která se zaměřuje především na moderní metody sběru dat a dokumentaci památek, garantuje prof. Pavelka.

Odbornost GIS a DPZ, která zahrnuje i oblasti informatiky, strojového učení nebo vývoje aplikací, garantuje prof. Lena Halounová (mimo jiné prezidentka ISPRS a předsedkyně Společnosti pro fotogrammetrii a DPZ).

Kartografickou část garantuje prof. Jiří Cajt haml. Výuka se zde zaměřuje na kartografické základy, zejména technické a matematické, návaznost na GIS i informatiku, webovou kartografii i moderní vizualizační metody. V rámci výzkumu je třeba zmínit zejména granty NAKI Ministerstva kultury ČR, v jejichž řešení je Katedra geomatiky velmi úspěšná. Některé z těchto projektů jsou založené na úzké spolupráci s ostatními výzkumnými institucemi. Jde především o Historický ústav AV ČR, se kterým vznikla v rámci spolupráce

oceněná díla Akademický atlas českých dějin (Magnesia Litera, Mapa roku) a Český historický atlas (Mapa roku). Dále se velmi osvědčila spolupráce s Přírodovědeckou fakultou UK, a to zejména na projektech věnujících se staré Vltavě. Z této spolupráce vzešla oceněná publikace i webový portál Vltava – proměny historické krajiny (Mapa roku).

Kartografické předměty kromě prof. Cajt hamla nyní vyučuje Ing. Tomáš Janata. Na katedře dále působí více než 15 doktorandů a řada z nich se věnuje kartografické problematice. Jsou proto příslibem do budoucna v udržení kvality výuky i vědy na tomto tradičním kartografickém pracovišti.

<https://geomatics.fsv.cvut.cz/>

Jiří Cajthaml

Členové katedry geomatiky na ICC 2023 v Kapském Městě (Foto: S. Popelka)

Představujeme nové členy ČKS

ČLENSKÉ
OKÉNKO

Doc. PhDr. Mgr. Hana Pokorná, Ph.D.

Je staronovou členkou České kartografické společnosti. K mapám si našla cestu už na základní škole, na PŘF MU vystudovala učitelství zeměpisu a matematiky a následně doktorský program Kartografie, geoinformatika a dálkový průzkum Země. Problematice GIS a geografickému a kartografickému vzdělávání se věnuje od roku 1999, kdy začala pracovat na katedře geografie PdF MU. Vybudovala zde laboratoř GIS, vedla řadu závěrečných prací využívající GIS pro tvorbu tematických atlasů pro školy. Katedru geografie PdF MU téměř 10 let vedla. I na pozici prorektorky MU pro vnější vztahy podporovala využívání map pro různé analýzy a popularizovala kartografii - mnozí vý-

znamní externí partneři univerzity se v rámci jednání dozvěděli něco i o mapách, satelitních datech a GIS. Je autorkou řady publikací, učebnic zeměpisu pro základní školy, metodik, skript kartografie (např. ve spolupráci s prof. Laueremannem). Spolupracuje s kolegy na univerzitních a výzkumných pracovištích. V současné době působí na Geografickém ústavu PŘF MU a věnuje se zejména problematice rozvoje mapových a geoinformačních dovedností a interpretaci dat DPZ. K lásce k mapám a ke kartografii vede nejen své studenty, ale i své blízké včetně manžela Petra, srdečního kartografa.

Mgr. Petr Pokorný

Petr Pokorný není typickým členem České kartografické společnosti. Do široké rodiny kartografů se vlastně „přijínil“, když si na loňský svátek Slunovratu vzal doc. Hanu Pokornou, dříve Svatoňovou. Díky ní poznal mnoho úžasných inspirativních členů této komunity a rozhodl se požádat o možnost stát se její součástí.

Profesí je top manažer a personalista. Prošel představenstvy a vedením několika významných nadnárodních společností (Hartman-Rico, Barum Continental,

Zentiva, Walmark...). V současné době působí na Masarykově univerzitě, dříve jako personální ředitel, nyní jako ředitel Centra rozvoje kompetencí. Sám říká, že jeho hlavním posláním je pomáhat druhým být úspěšnými. Prostě jim ukazovat správnou „cestovní mapu“, jak úspěchu dosáhnout.

Dnes sa snažím odovzdávať svoje skúsenosti

Rozhovor s doc. RNDr. Dagmar Kusendovou, CSc., významnou slovenskou geografkou a kartografkou pôsobiacou na Katedre ekonomické a sociálnej geografie, demografie a územného rozvoje Univerzity Komenského v Bratislave, autorkou rady publikácií a v poslednej rade členkou Kartografickej spoločnosti Slovenskej republiky.

Velice nás těší, milá Dášo, že jsi od roku 2020 členkou České kartografické společnosti – v oboru kartografie, geografie, geoinformatiky a GIS ale působíš už řadu let. Co Tě ke kartografii vlastně nasměrovalo?

Vzťah k mapám mám od detstva, otec bol nadšený turista a vodil nás s bratom od malička do „lesov“ s mapou v ruksaku. Ako vojak z povolania sa dostal ku kvalitným veľkomierkovým mapám, doposiaľ opatrujem v rodinnej knižnici aj československú vojenskú automapu 1: 400 000 v unikátnom patentnom „prvorepublikovom“ zložení. V mojom rodnom meste Trenčine má šport a turistika dlhú tradíciu a jej súčasťou som sa stala aj ja, najskôr len ako účastníčka turistických akcií, vojenských putovných táborov a orientačných pretekov, neskôr už aj ako organizátorka vlastných turistických ciest z pozície inštruktorky a neskôr aj cvičiteľky vysokohorskej turistiky. V organizovanej turistike pred r. 1989 sa plnili tzv. zápočtové cesty pri získavaní výkonnostnej úrovne, ktorých súčasťou bola aj práca s mapou. Tu bolo treba počítať svoje ušlé kilometry, časy a prevýšenia v dostupných turistických mapách. No a prstom v atlase sme plánovali cesty do miest, kam v tom čase nebolo možné vycestovať. Pri rozhodovaní sa kam po strednej škole preto prirodzene padla voľba na štúdium geografie a kartografie na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Komenského v Bratislave.

Které osobnosti měly na Tvůj profesní vývoj největší vliv?

Pri výbere špecializácie, ktorou bola kartografia v kombinácii s fyzickou geografiou, sa stal naším tútorom významný slovenský kartograf Jozef Krcho, ktorý nám odkryl progresívne formy kartografie prostredníctvom svojho digitálneho modelu reliéfu a krajiny, najmä v teoretickej rovine. Na doktorandskom štúdiu na svojej Alma Mater som mala aj možnosť pracovať istý čas pre nestora slovenskej geografie profesora Michala Lukniša, tvorca unikátnych tematických kartografických diel (geomorfologické mapy Vyso-

17. KDO 2023 (Foto: archiv UP Olomouc)

kých Tatier, Slovenska, spolutvorca prvého národného Atlasu Slovenskej socialistickej republiky). Po roku 1990 som sa opäť dostala k profesorovi Jozefovi Krchovi a pracovala pod jeho vedením na novovzniknutej katedre Kartografie, GIS a DPZ. Až na tejto katedre sa mohli pretaviť jeho teoretické práce do aplikačnej roviny vďaka jej členom alebo absolventom, ktorými boli napr. Helena Mitášová a Jaroslav Hofierka rozbiehajúci práce na moduloch a programe GRASS, alebo Milan Koreň zakladajúci GIS Tatranského národného parku a mnohí ďalší. Tu začala aj moja intenzívnejšia práca v profesijných spoločnostiach, či už v Slovenskej asociácii pre geoinformatiku, ale najmä v čerstvo etablovanej Kartografickej spoločnosti Slovenskej republiky¹ (KS SR, r. 1992). A to vďaka najmä dvom osobnostiam slovenskej kartografie, s ktorými začalo moje obdobie jedinečnej a dlhobodej spolupráce. Prvým bol Milan Hájek, neúnnavný popularizátor kartografie a geoinformatiky, budovateľ mostov medzi rôznymi odborníkmi v technických, prírodovedných ale aj

spoločenských oblastiach, ktorí využívajú a tvoria kartografické diela. Druhým bol Ján Pravda s geniálnym zmyslom pre teoretické a systémové aspekty mapovej tvorby, ktoré našli, resp. ešte nájdu uplatnenie v novodobej digitálnej kartografii. Vďaka jeho iniciatíve som sa stala spoluautorom páru kartografických učebných textov. Oni dvaja ma zasvätili aj do redakčnej práce nad Kartografickými listami², ktoré vychádzajú už viac než 30 rokov ako periodikum Kartografickej spoločnosti SR a udržiujú ma „v kartografických a geoinformačných prúdoch“. V tejto dobe začala aj moja orientácia na tematickú kartografickú tvorbu najskôr s orientáciou na fyzicko-geografické a environmentálne témy v prostredí prvých geoinformačných programov. Okrem jednej z prvej verzii programu desktop (ArcView) a rastrového (IDRISI), sme pracovali najmä s českým programom TOPOL, ktorý sme používali aj na výučbe a spolupracovali priamo s autormi. Zručnosti práce s ním som využila nielen pri digitalizácii papierových máp, ale aj v návrhoch mapových znakových sád,

používateľských analýz alebo výstupných zostáv. Po nástupe na katedru Humánnej geografie a jej novovzniknuté oddelenie Demogeografie a demografie začala moja intenzívnejšia spolupráca na prvých atlasoch v súlade s tematickým smerovaním a výučbou katedry. Začalo to Atlasom obyvateľstva Slovenska (2006) a religióznymi atlasmi – Atlas katolíckej cirkvi (2005), Historický atlas Evanjelickej cirkvi a. v. na Slovensku (2011), pokračovalo Náboženským atlasom Slovenska (2015) a Národnostným atlasom Slovenska (2005) a zatiaľ skončilo regionálnym atlasom – Záhorie na začiatku 20. storočia (2021).

Dnes sa snažím odovzdávať svoje skúsenosti z kartografickej tvorby ešte stále prostredníctvom výučby a projektovej spolupráci na poslednej spomenutej katedre a v kartografických spoločnostiach na Slovensku a aj v Česku (od r.2020).

Členy ČKS by jistě mohli zajímat důležité milníky vývoje kartografie na Slovensku i připomenutí hlavních aktivit Kartografické společnosti SR

Slovenská kartografia má bohatú históriu, nie je tu priestor ani na stručné zhrnutie celej jej bohatosti a šírky záberu. Veľmi dobre ju však zachytil Ján Pravda vo svojom Stručnom lexikóne kartografie³ v samostatných kapitolách venovaných mapovaniu územia Slovenska a jednotlivým osobnostiam. Ďalšími informačnými zdrojmi je séria monografií vydávaných Slovenskou spoločnosťou geodetov a kartografov (SSGK)⁴ pod vedením Jána Mareka⁵. Tu by bolo treba poznamenať, že SSGK a Kartografická spoločnosť Slovenskej republiky (KS SR) sa etablovali po roku 1989 ako nástupnícke spoločnosti predchádzajúcich vedeckotechnických spoločností kartografov a zememeračov. Prvá združuje od r. 1990 najmä geodetov a kartografov s technickým vzdelaním, úzko spolupracuje so stavovskou Komorou geodetov a kartografov a pôsobí v medzinárodných geodetických štruktúrach (Svetová federácia geodetov – FIG). Druhá (KS SR) združuje od roku 1993 zväčša absolventov univerzitných smerov v kombinácii s kartografiou a zastupuje ich v Medzinárodnej kartografickej asociácii – ICA. Obe spoločnosti úzko spolupracujú a vzájomne sa dopĺňajú, aj keď sféry ich záujmu sa častokrát prekrývajú v geoinformačných alebo geovedných oblastiach záujmu. Obe vydávajú vlastné periodiká a organizujú pravidelné konferen-

cie alebo semináre.

KS SR vydáva Kartografické listy od roku 1993 vo formáte ročenky obsahujúcu príspevky z uskutočnených podujatí a od roku 2012 ako časopis s polročnou periodicitou s recenzovanými článkami a informačnými príspevkami. Redakčne ich zabezpečoval najmä Ján Pravda a vydavateľsky Geografický ústav Slovenskej akadémie vied (SAV), resp. Stavebná fakulta Slovenskej technickej univerzity v „rézii“ Milana Hájka a neskôr jeho absolventa Róberta Fencíka. Webovú podobu časopisu zabezpečil tretí subjekt – Prírodovedecká fakulta UK spolu s výkonnou redakciou (Alexandra Benová), od roku 2004 aj hlavnou redakciou v mojej osobe. Informácie o Kartografických listoch boli uverejnené v Zpravodaji ČKS 2023, č. 3⁶.

Ďalšími periodikami boli zborníky zviazané s konferenciami „Historické mapy“ organizované spravidla v 4-ročnom intervale a so seminárom „Aktivity v kartografii“ s dvojročnou periodicitou úzko spojené s osobnosťou Jána Pravdu a neskôr s Jánom Ferancom. Semináre majú neformálny, skôr informačný a prezentačný charakter. Až do roku 2015 sa organizovali striedavo na Slovensku a v Česku spoločné československé kartografické konferencie. Po zmene stanov u Vás a premenovaní Kartografickej spoločnosti ČR na Českú kartografickú spoločnosť (ČKS) sa táto tradícia ukončila, na čo naša spoločnosť reagovala vznikom nového formátu medzinárodnej konferencie GeoKARTO, ktorá sa koná s dvojročnou periodicitou striedavo s Vašou, ale už samostatne organizované príslušnou národnou spoločnosťou. Podľa môjho názoru to prinieslo vzájomne nižšiu účasť z oboch strán rieky Moravy, a tiež slabšiu intenzitu vzájomných kontaktov a príležitostí pre užšiu spoluprácu. Tento trend postihol napr. aj Kartografické listy, kde po počiatočnom hojnom počte príspevateľov z ČR začal klesať záujem o publikovanie, aj napriek jeho neskoršiemu zaradeniu do citačných databáz (SCOPUS) najmä vďaka citáciám článkov v starších ročníkoch. Je to škoda najmä vzhľadom k tomu, že podobný odborne zameraný „akademický“ časopis v ČR zatiaľ nevznikol, ak nerátame Geodetický a kartografický obzor, ktorý až v poslednom čase má ambíciu stať sa etablovaným vedeckým časopisom. Možno ako poslednú aktivitu spoločnosti spomeniem, ale podľa mňa jednu z najvýznamnejších, bienálnu súťaž ICA Detská mapa sveta o cenu Barbary Petchenik v spolupráci

s Geografickým ústavom SAV v dlhoročnej a starostlivej gescii Moniky Kopeckej. Úspechy našich malých autorov v tejto medzinárodnej súťaži pekne a pútavo ilustruje publikácia s rovnomerným názvom a so všetkými súťažnými kresbami⁷.

Velkou část Tvé práce v oboru dodnes představuje činnost pedagogická – vidíš nějaké odlišnosti výuky kartografie od systému v ČR?

Určite rozdiely sú, neviem kompetentne posúdiť vývoj na základných a stredných školách u Vás, ale u nás nevidím veľké zmeny v osnovách geografie v častiach týkajúcej sa kartografie, kde sa síce už dávnejšie uvádzajú okrem tradičných kompetencií práce s mapou aj geoinformačné nástroje a navigačné mobilné aplikácie najmä v súvislosti s rozvojom internetizácie výučby a používania digitálnych kartografických produktov a mapových portálov nielen typu Google Maps. V praxi sa však neuplatňujú vzhľadom na nedostatok gramotných učiteľov v ITK, nízkeho podielu projektových foriem výučby v kombinácii s geovednými predmetmi a stále nie dostatočného programového vybavenia, aj napriek rozvoju voľne dostupných programov a dát. Odchádzajú nám do dôchodku nadšení učitelia geografických olympiád, čo sa odráža na znižujúcich počtoch účastníkov, našťastie nie ich gramotnosti. Geocaching na Slovensku nie je tak rozšírený ako u Vás, hoci mapy vydávané VKÚ, resp. CBS, často vidieť v rukách aj našej turistiky chťivej mládeže. Výstižne je zhrnutá problematika výučby na základných a stredných školách na Slovensku v článku nášho absolventa Ľuboša Balážoviča⁸.

(Foto: archiv M. Ofúkaný)

18. KDO 2024 (Foto: Archiv D. Kusendové)

Na vysokoškolskom stupni výučby vidieť postupné splyvávanie univerzitných a technických kartografických kurikul a nevidím veľký rozdiel s českými, kde tento proces je tiež badať. Odráža sa to aj v uplatnení absolventov oboch smerov štúdia, ktorí si v praxi začínajú konkurovať, ak neberieme do úvahy stavovské obmedzenia vzťahujúce sa na inžiniersky titul. Tiež už nie je výnimkou, ak pedagóg absolvent univerzitného smeru pôsobí na technickom smere výučby a naopak. Rovnako je spoločný nástup depopulačných ročníkov na vysoké školy, ktoré však v ČR zmierňujú kvalitní študenti zo Slovenska, kde nám však chýbajú. Je to najmä z dôvodu lepších podmienok pre výuku. A to sa týka nielen vybavenia ITK a internátov, ale najmä širších možností zahraničných stáží a projektovej spolupráce aj mimo ČR.

Od práce odborné i pedagogické je dobré si odpočinout, dobít energii... - tipuji, že v Tvém případě nejraději v přírodě?

Áno, tak je. A s počtom odžitých rokov sa zvyšuje moja potreba dobíjať energiu v prírode. Bratislava je rušné mesto, ale únik z nej poskytnúť Malé Karpaty. No mojím najnavštevovanejším pohorím sú Strážovské vrchy, ktoré aj podľa mojich kolegov geológov sú najpestrejším prírodným celkom Slovenska a relatívne neobjavené turistami. V mladšom veku som inklinovala k expedičnej turistike, dnes už mám problém túlať sa s 20 kilovým ruksakom po 2 000 kilometrovom Karpatskom oblúku, na ktorý ma po 40 rokoch nahováral opäť Svetozár Krnoš, iniciátor 1. slovenského prechodu a tohoročného, kde som mu pripravovala mapové podklady, s ktorými teraz nebol problém aj vďaka

českej komunite „expedičných turistov“. Na Slovensku máme Cestu SNP, ku ktorej sa začína viazať aj zvýšená kartografická produkcia, ale zďaleka nedosahuje rozsah produkcie k Vášmu projektu turistických ciest Via Czechia, na ktorý by bol určite hrdý aj Váš najväčší cestovateľ – Jára Cimrman.

Mohla bys krátce shrnout, co Ti členství v České kartografické společnosti přináší?

Čo mi členstvo v ČKS prináša? Najmä kontakt so svetovou kartografiou a väčším počtom kartografov, ktorých u nás na Slovensku skôr ubúda, než pribúda! Som pravidelným účastníkom inšpiratívnych Kartografických dní v Olomouci, ľúbi sa mi ich formát, v jeden deň najvyššia hustota kartografov na m². Dynamika Vašej spoločnosti rastie spolu s rastom členov a pestrosťou aktivít. Vedenie spoločnosti je na profesionálnej úrovni, nielen na dobrovoľníckej, ktorá u nás prevážuje. Kolektívni členovia prinášajú nielen prostriedky, ale aj príležitosti propagovať seba a spolupracovať aj na iných aktivitách. Ľúbi sa mi podporný fond pre účasť študentov na zahraničných konferenciách, spôsoby propagácie, či už vizuálnej (webová stránka, Zpravodaje) alebo masmediálnej. Organizovanie kartografickej konferencie je dnes už „česť“ pre subjekt, ktorý ho „dostane“ a príležitosť „ukázať sa“. Darí sa Vám stabilizovať členskú základňu a „nasávajú“ mladých nielen z čisto kartografických odborov. Taktiež starostlivosť o čestných členov a ich živý kontakt so spoločnosťou sú inšpiratívne.

Tradiční otázka závěrem: co považuješ za významný mezník kartografie? A co bys české kartografii popřála?

Ťažká otázka, možno v tej svetovej dnešnej kompletnej prechod na digitálne formy kartografických modelov a nástrojov na ich tvorbu a vizualizáciu v prostredí internetu. V českej kartografii je toho veľa, no obmedzím sa na reakciu našich študentov: No predsa „mapy.cz!“.

Prajem českej kartografii nech sa naďalej rozvíja takým tempom, akým doposiaľ. Jej čelným predstaviteľom ďalších nasledovateľov a vedeniu Českej kartografickej spoločnosti ČR, ktorá je dôstojným reprezentantom českej kartografie, veľa entuziazmu a kvalitnú členskú základňu, z ktorej si budú môcť vždy vybrať svojich nástupcov.

Děkuji Ti za rozhovor, i za přízeň vyjádřenou Tvým členstvím ČKS, kterého si velmi vážím

me – a které je pro nás důležitým osobním pojítkem mezi slovenským a českým kartografickým děním. Za výbor ČKS Ti přeji dobré zdraví, potěšení z odborných aktivit a hodně dalších kilometrů na Tvých oblíbených túrách s mapami i bez nich! A těším se na setkání na některé z kartografických akcí našich „sesterských“ organizací.

Růžena Zimová

¹ Webová stránka Kartografickej spoločnosti Slovenskej republiky

<https://www.slovakcarto.sk/>

² Webová stránka Kartografických listov

<https://gis.fns.uniba.sk/kartografickelisty/>

³ PRAVDA Ján: *Stručný lexikón kartografie*. Bratislava: VEDA, 2003, 325 s. Dostupné na internete: <https://ekniznice.cvtisr.sk/>

⁴ Webová stránka Slovenskej spoločnosti geodetov a kartografů

<https://www.ssgg.sk/>

⁵ KNIHA O MAPÁCH vojenské a civilné mapovanie, kartografia, GIS – geoinformatika. Zost. FIČOR Dušan. Bratislava: Slovenská

spoločnosť geodetov a kartografů, 2014, 464 s.

KNIHA O KATASTRI od nepamäti po rok 2014. Zost. ĎUNGEL Karol, MAREK Jozef. Bratislava: Slovenská spoločnosť geodetov a kartografů, 2015, 400 s.

KNIHA o ZEMEMERAČOCH, GEODETOCH A KARTOGRAFOCH SLOVENSKA a o vývoji ich vzdelávania na odborných školách (1918–2015). Zost. MAREK Jozef. Bratislava: Slovenská spoločnosť geodetov a kartografů, 2015, 424 s.

⁶ Kde publikovať články s kartografickou tematikou? (Vít Voženilek), s. 17–19,

<https://www.cartography.cz/zpravodaj-cks-3-2023/>

⁷ Publikácia je dostupná na samostatnej webovej stránke <https://geography.sav.sk/aktuality/publikacia-detska-mapa-sveta/>

⁸ BALÁŽOVIČ, Ľ. (2014). Všeobecné kartografické minimum a jeho postavenie v školskom systéme Slovenska. *Kartografické listy*, 22 (1), 3–11. Dostupné na internete: <https://gis.fns.uniba.sk/kartografickelisty/archiv/KL22/1.pdf>

⁹ Svetozár Krno, priekopník slovenskej diaľkovej a expedičnej turistiky (2.3.2024, 10:05), podcast rádia Regina západ. Dostupné na internete: <https://skpodcasty.sk/podcasty/host-panoramy/epizoda/svetozar-krno-priekopnik-slovenskej-dialkovej-a-expedicnej-turistiky-2-3-2024-1005/>

Malé Karpaty (Foto: archív D. Kusendové)

Kartografie pro nadané

ČLENSKÉ
OKÉNKO

Na konci dubna tohoto roku se v západočeských Plasích uskutečnil pětidenní Mensovní seminář pro nadané pořádaný českou pobočkou mezinárodního sdružení Mensa International. Tento seminář, určený pro výjimečně nadané děti a mládež z celé České republiky, přitáhl pozornost celkem 120 účastníků, kteří byli podle věku rozdělení do dvou skupin po 60 žáků a studentech. Seminář se skládal z výzkumných aktivit účastníků a z přednášek odborníků z různých oborů a vědeckých disciplín. Kromě umělé inteligence nebo teorie grafů se účastníci seznámili i s moderní kartografií a to v rámci přednášky Základy sebeobrany proti zákeřným mapám, kterou vedl doc. Otakar Čerba z Katedry geomatiky Fakulty aplikovaných věd Západočeské univerzity v Plzni.

Přednáška byla realizována v interaktivní

formě, takže účastníci měli možnost nejen naslouchat, ale také se aktivně zapojovat (hlasovat, klást dotazy nebo odpovídat na otázky) prostřednictvím svých mobilních telefonů. Díky této interaktivitě došlo k bohaté diskuzi a debatě na téma kritický přístup k informacím prezentovaných na mapách.

Během přednášky byli účastníci stručně seznámeni s historií a současností kartografie a různými způsoby vnímání map a informací na nich. Hlavní důraz byl kladen na identifikaci rizik spojených s používáním map, které nebyly vytvořeny pod dohledem odborných kartografů. Tyto mapy často obsahují mnoho chyb a nedostatků, což může vést k zavádějícímu nebo dokonce nebezpečnému užívání informací z nich plynoucích.

O tři dny později byl celý seminář pro nadané zakončený návštěvou Fakulty aplikovaných věd, kde účastníci absolvovali odbornou přednášku Ing. Karla Jedličky, Ph.D. (Katedra geomatiky ZČU, RoadTwin) a Ing. Jana Martolose, Ph.D. (EDIP) na téma využití geoprostorových dat a nástrojů modelování dopravy. Tato přednáška poskytla další pohled na praktické využití geoinformačních technologií a kartografických metod ve vědě a technice.

Celkově lze říci, že akce se velmi vydařila a poskytla účastníkům jak teoretické, tak praktické znalosti v oblasti kartografie, které jsou nezbytné pro pochopení a správné používání map ve světě plném informací. Tento seminář jistě přispěl k dalšímu rozvoji kartografické gramotnosti mezi mladými lidmi v České republice.

Otakar Čerba

Muzeum map Zlín se oficiálně stalo novou institucí na české muzeální scéně.

V úterý 28. května 2024 slavnostně přestřihli symbolickou pásku Milan Paprčka, majitel kartografického vydavatelství SHOCart, které je zároveň zřizovatelem muzea, a prof. RNDr. Vít Voženílek, CSc., vysokoškolský pedagog, kartograf a profesor geoinformatiky.

„Jsem přesvědčený, že když se firmě daří a prosperuje, tak by měla část toho úspěchu vrátit společnosti,“ říkal při této příležitosti Milan Paprčka.

„A vzhledem k tomu, že jsme největší vydavatel map v Česku a o výrobě map víme dost, rozhodli jsme se vytvořit místo, kde by se veřejnost mohla dozvědět více o tom, jak se mapy vyráběly kdysi i jak se vyrábí dnes. Jako velký fanoušek map jsem měl už dávno sen, představu o zpopularizování mapování a vytváření map od dávných dob až po současnost. Důležité však je, že jsme se rozhodli jít cestou interaktivity, která je trendem v nejlepších světových muzeích. Myslím si, že lidé všeobecně chtějí vědět více, učit se nové věci, ale musíte je zaujmout a nabídnout jim vědomosti v takové formě, jaká odpovídá 21. století. Proto bylo naším hlavním motivem a cílem vytvořit popularizačně-vzdělávací místo, kde chceme kartografii přiblížit zážitkovou formou.“ Muzeum je zřízené přímo v budově vydavatelství, a to hned v přízemí budovy v ulici Vodní 1972.

Muzeum představuje nejen bohatou minulost a výjimečnou současnost kartografie na českém území, ale i tradiční a moderní postupy a technologie, kterými se mapy vytvářejí. Jeho jedinečnost nespočívá jen v obsahu jeho expozice, ale i formě. Návštěvníci v muzeu najdou interaktivitu, moderní

principy vzdělávání a výtvarné špičkové technologie.

Například tzv. pískový model krajiny s rozšířenou realitou. Jde o zážitkovou vzdělávací pomůcku, využívající nejmodernější digitální technologie. Rozšířená realita, anglicky augmented reality, je fyzicky existující prostředí, které je v reálném čase doplněné digitálně vymodelovanými prvky, v našem případě obrazovými. Návštěvníci Muzea map Zlín mohou vlastníma rukama z písku vytvářet krajinu a vidět, jak barevně vypadá na mapě. Mohou je měnit a okamžitě porovnávat, jak se mění její mapové zobrazení, jak se mění barvy a linie vrstevnic. Spolu s výkladem průvodce se takto téměř každý dokáže velmi rychle naučit číst v mapách. Pokud si lidé vyzkoušejí tuto technologii, umí si potom při pohledu na mapu představit skutečnou krajinu. A to je vlastně základem pro to, aby se pomocí mapy uměli orientovat v prostředí.

V další části expozice se návštěvníci mohou pomocí snímku modelu krajiny změnit na kartografy. Vyzkouší si práci kartografa při popisu slepé mapy, tak jak se to nyní tvoří v kartografických programech v počítači, ale bez pomoci počítače. Interaktivní části expozice jsou doplněné tradičními prvky v podobě fyzických exponátů a informačních panelů. Ty ukazují dějiny mapování ve světě a v Česku, důležité milníky a představitele

kartografické historie jakým byl např. **Jan Kryštof Müller**, který je hlavní hvězdou výstavy starých map, kterou v muzeu také najdete. Výstava nese název Nejkrásnější barokní mapy Čech a Moravy. Autor výstavy vytvořil tuto sbírku k výročí 300 let od vzniku právě Müllerovy **velké mapy Čech**, která se stala vzorem pro spoustu dalších kartografických mistrů. Každá mapa je doplněna uměleckými díly, tzv. parergy v barokním slohu. Opravdu je co obdivovat.

Navzdory svým nevelkým fyzickým rozměrům je muzeum institucí s nadregionálním významem. *„V neposlední řadě je i novou kulturní a technickou atrakcí Zlína a okolí a budeme velmi rádi, když takto pomůžeme podpořit cestovní ruch v regionu,“* dodává Milan Paprčka.

Martina Hošková

Muzeum map Zlín
Vodní 1972, 760 01 Zlín
www.muzeummap.cz

Výjimečné setkání na univerzitě

Dne 17. 6. 2024 navštívili Katedru geoinformatiky Univerzity Palackého v Olomouci Milan Paprčka, majitel kartografického vydavatelství SHOCart, nakladatelství CBS a zakladatel Muzea map ve Zlíně, a výrobní ředitel CBS Mgr. Jakub Petráš. Jednali s řadou významných osobností z oboru geoinformatiky, jejichž myšlenky, nápady a projekty by rádi přenesli do praxe.

Jako první proběhlo jednání s panem profesorem Voženílkem o možnosti dlouhodobé spolupráce s univerzitou, jejíž nedílnou součástí by byla také možnost odborných stáží, a to přímo v kartografickém vydavatelství i v muzeu map. Vedoucí 3D laboratoře dr. Jan Brus pana Petráše s panem Paprčkou

seznámil se základy 3D tisku. Diskutovali rovněž nad možností jeho využití v komerčním sektoru. Dr. Rostislav Nétek se zaměřuje na geoinformační technologie a webovou kartografii. Spolupráce s ním by přinesla možnost nové internetové aplikace využitelné při porovnávání starých map nebo ortofotografických snímků. Celkovou publikační činnost Katedry geoinformatiky UP představila dr. Alena Vondráková, která se v rámci své vědecké činnosti věnuje atlasové tvorbě a grafice a designu nejen v kartografii. Doktorandka Michaela Vojtěchovská seznámila zlínskou delegaci s projekty eye-trackingu. Do budoucna by bylo možné jeho využití pro mapy i další současné produkty vydavatelství SHOCart a nakladatelství CBS.

CREATIVE
BUSINESS STUDIO

KATEDRA GEOINFORMATIKY
Univerzita Palackého v Olomouci

Svoji práci představili rovněž doktorandi Mgr. Jakub Koníček a Mgr. Jakub Žejdlík, kteří se zaměřují na vizuální analýzu dat v kartografii. Pan Paprčka s panem Petrášem zavítali také do olomoucké Pevnosti poznání, která je na střední Moravě prvním interaktivním muzeem zaměřeným na popularizaci vědy. Hledali zde inspiraci pro rozšíření interaktivních prvků v Muzeu map ve Zlíně, jež nabízí fascinující vhled do světa kartografie.

Edita Procházková

Doc. Ing. Dr. Václav Novák, CSc.

(12.9.1924 – 25.7.2004)

Je tomu již 20 let, co si Česká kartografická společnost jen ve vzpomínkách připomíná úmrtí svého čestného člena, ale i výrazné osobnosti české a československé geodézie a kartografie, a to současně se stým výročím jeho narození.

Mám-li v několika větách vyjádřit své osobní vzpomínky na „pana docenta“, pak zcela určitě nepatřím k okruhu jeho bývalých spolupracovníků, kteří by mu věkově či profesně byli blízcí. Od roku 1975, kdy jsem v bývalém Geografickém ústavu ČSAV v Brně svou vědeckou kariéru začínal, jsem váženou, vždy perfektně upravenou postavu v útrobách kláštera potkával. V té době zde pracoval jako

vědecký pracovník, a pokud je mi známo, neobešla se bez něj žádná teoretická nebo praktická aktivita, která se mj. týkala tvorby a výroby kartografických děl.

V tomto smyslu mi stále zní v uších poznámky jeho vrstevníků, že je třeba příslušnou problematiku probrat/konzultovat s „Václavem“. Generační odstup mi takové důvěrnosti dlouho neumožňoval, přesto jsme se spolu alespoň profesně více přiblížili na počátku 90. let 20. století, kdy se „pan docent“ letmo nakrátko dotknul některých činností souvisejících s tvorbou „Atlasu životního prostředí a zdraví obyvatelstva ČSFR“ (1992, odpovědný redaktor Milan Viturka), jehož

redakční radě jsem předsedal.

Z mého pohledu významný zástupce generace „klasických“ kartografů svou vědeckou a pracovní kariéru skončil na prahu bouřlivého nástupu digitálních technologií v oboru. Je škoda, že se tato okolnost odráží vzhledem k jeho osobě i v informační prázdnotě internetu. Stavět povědomí většinové populace o jeho osobě pouze na stále vyhledávané učebnici Kartografie a topografie (1988, se Zdeňkem Murdychem) mi připadá málo.

Vzpomínám rád a vzpomínám s úctou.

RNDr. Ladislav Plánka, CSc.

VZPOMÍNKA

Vzpomínka na RNDr. Ondřeje Roubíka

VZPOMÍNKA

Je tomu již deset let, co nás navždy opustil jeden z nejvýznamnějších českých kartografů **RNDr. Ondřej Roubík**. Narodil se v roce 1927. Na Přírodovědecké fakultě Karlovy univerzity v Praze vystudoval zeměpis a dějepis a byl i absolventem knihovnických kurzů na její Filosofické fakultě.

Po ukončení studií pracoval od roku 1951 v kartografické redakci pražského nakladatelství Orbis. Po soustředění čs. kartografie, k němuž došlo v roce 1954, byl převeden v roce 1955 spolu s ostatními pracovníky kartografické redakce Orbisu do odboru 24 Ústřední správy geodézie a kartografie, jehož oddělení 242 – redakce map pro školy a veřejnost zajišťovalo v té době veškerou nakladatelskou a vydavatelskou činnost v uvedené oblasti kartografické tvorby.

S RNDr. Ondřejem Roubíkem jsem se seznámil v roce 1956, kdy jsem byl převeden z bývalého technologického oddělení Kartografického a reprodukčního ústavu v Praze do redakce map pro školy a veřejnost ÚSGK. Zde jsme v letech 1956-1957 společně vykonávali redakční práce spojené s vydáváním map a atlasů, Ondřej se zaměřením na atlasy pro školy a veřejnost zatímco já jsem se zabýval turistickými mapami, plány měst a spoluprací s nakladatelstvím ČSAV při vydávání astronomických map. Zde vzniklo naše celoživotní přátelství.

V roce 1958 byl RNDr. Ondřej Roubík jmenován do funkce vedoucího redakce map pro školy a veřejnost. Zde za jeho vedení došlo k rychlému rozvoji nakladatelské činnosti ÚSGK, která se projevila zejména vydáním Jednotné soustavy školních kartografických děl podle koncepce Ing. Antonína Koláčného, CSc. z VÚGTK, tvorbou a vydáním Atlasu Československé socialistické republiky (národního atlasu), Atlasu československých dějin (oba ve spolupráci s ČSAV), autoatlasu ČSSR a série turistických map a plánů měst.

V roce 1967 došlo v rámci resortu ÚSGK k reorganizaci a ke vzniku Kartografického nakladatelství Praha, n.p., ve kterém byl RNDr. Roubík jmenován do funkce hlavního redaktora. Zde došlo k zahájení tvorby

30dílného mapového souboru Poznáváme svět a k vydání Kapesního atlasu světa; obě tato díla se později významně uplatnila i na světových trzích.

Při další reorganizaci resortu k 1. lednu 1971 došlo sloučením Kartografického nakladatelství Praha, n.p. a bývalého Kartografického a reprodukčního ústavu Praha, n.p. ke vzniku nového podniku Kartografie Praha, n.p., který zajišťoval od té doby veškerou nakladatelskou a vydavatelskou činnost resortu. V rámci této organizační změny byl RNDr. Ondřej Roubík převeden do Výzkumného ústavu

a ideový projekt (1980) a dalších. V 70. letech minulého století byl i vyslán na Kubu, kde se podílel na vydávání školních kartografických děl této země, která v porovnání s kartografickou tvorbou ostatních zemí latinské a střední Ameriky byla výjimečná a sklízela i obdiv na mezinárodních fórech.

Velmi bohatá byla i činnost RNDr. Ondřeje Roubíka v odborné skupině 1702-kartografie bývalé ČSVTS, jejichž akcí a kartografických konferencí se aktivně účastnil. V r. 1990 byl jedním ze spoluzakladatelů samostatné Kartografické společnosti ČSFR (od r. 1993 ČR). Ve společnosti dlou-

Na snímku autor článku spolu s PhDr. Ondřejem Roubíkem a doc. Ing. Milanem Hájkem, CSc. - v té době místopředsedou Čs. národního kartografického komitétu ÚR ČSVTS - na XIV. Mezinárodní konferenci ICA v Budapešti, konané v r. 1989.

geodetického a kartografického, kde od té doby až do odchodu do důchodu zastával funkci vedoucího kartografického oddělení. Zde uplatňoval své dlouholeté zkušenosti z řízení nakladatelské činnosti i ze svých studií; byl autorem řady výzkumných zpráv, z nichž lze uvést např. Výzkum jednotné soustavy školních kartografických pomůcek pro vyučování dějepisu (1972), Autoatlas ČSSR, jeho koncepce

hodobě vykonával funkci předsedy její revizní komise a byl od samého začátku členem hodnotící komise soutěže Mapa roku. Za vykonanou práci pro rozvoj české kartografie a za práci pro Kartografickou společnost byl jmenován jejím čestným členem.

Doc. Ing. Miroslav Mikšovský, CSc.

Prof. Ing. Erhart Srnka, DrSc.

VZPOMÍNKA

Dne **19. června 2024** zemřel ve věku nedožitých 98 let významný představitel moderní vojenské kartografie a významný vědeckopedagogický pracovník a čestný člen ČKS prof. Ing. Erhart Srnka, DrSc.

Prof. Srnka se narodil **28. července 1926 v Praze**. Tamtéž v roce 1950 absolvoval na ČVUT obor zeměměřického inženýrství. Po jeho absolvování nastoupil na základní vojenskou službu, v jejímž průběhu byl v roce 1951 aktivován jako voják z povolání, byl přeřazen na nově vzniklou Vojenskou technickou akademii v Brně a začal učit na její katedře geodézie a kartografie. Na vojenské akademii nepřetržitě působil jako voják z povolání až do roku 1986. V letech 1974–1986 tuto katedru vedl. Po ukončení aktivní vojenské služby pracoval na katedře do roku 1991 jako civilní profesor.

Kromě výuky předmětů z oboru kartografie se intenzivně věnoval vědecké práci. Zabýval se především kartografickou generalizací a matematickou kartografií. V roce 1964 se stal kandidátem technických věd a v roce 1972 byl jmenován docentem pro obor kartogra-

fie. V roce 1980 obhájil svoji doktorskou disertační práci věnovanou teorii kartografické generalizace a získal hodnost doktora geografických věd. V roce 1981 byl jmenován vysokoškolským profesorem pro obor kartografie.

Prof. Srnka měl velkou zásluhu na odborné přípravě celé generace vojenských i civilních inženýrů, doktorů a vědeckých pracovníků v oboru kartografie, protože kromě výuky na vojenské akademii také osm let externě přednášel předmět matematická kartografie v Brně na VUT a bývalé Univerzitě Jana Evangelisty Purkyně, dnes Masarykově univerzitě.

Prof. Srnka byl aktivní ve spolkové činnosti. Byl dlouholetým členem – korespondentem Mezinárodní kartografické asociace a řadu let též pracoval v Národním kartografickém komitétu. Byl členem odborných společností zaměřených na kartografii, které byly předchůdkyněmi České kartografické společnosti. Za jeho zásluhy o rozvoj kartografie byl přijat za jejího čestného člena.

Velmi rozsáhlá je jeho odborná a vědecká činnost, za kterou obdržel řadu čestných uznání a vyznamenání. Měl dlouholetý a zásadní podíl na rozvoji vojenského mapového díla, na tvorbě Československého vojenského atlasu, vydaného v r. 1965 a rozsáhlého Vojenského zeměpisného atlasu z r. 1975, u kterého plnil funkci odpovědného odborného redaktora. Ve výzkumné činnosti se snažil využívat kartografickou a současně i geografickou odbornost a do řešení začleňovat i matematické metody. Zvláště jeho teoretické studie v oblasti matematicko – logického modelování kartografické generalizace dosáhly výrazného ocenění a byly popisovány či citovány v mnoha našich i zahraničních publikacích. Výsledky své

vědecké a odborné práce publikoval ve více než šedesáti titulech knih, učebnic, skript a odborných článků u nás i v zahraničí. Na konferencích přednesl 26 odborných referátů, byl řešitelem nebo spoluřešitelem výzkumných úkolů. Prof. Srnka významně obohatil světovou kartografickou vědu a přispěl k autoritě československé kartografie v zahraničí. Přitom je třeba připomenout, že jeho publikační a jiné odborné aktivity byly značně omezeny dřívějším velmi přísným utajováním vojenského výzkumu.

Prof. Srnka se aktivně věnoval i sportu, v mladších letech atletice a basketbalu, později zejména volejbalu a nohejbalu. Do pozdního věku si udržoval fyzickou kondici, kterou mu mohli závidět i o mnoho let mladší lidé. Dlužno podotknout, že své kolegy, zejména nás mladší, neustále povzbuzoval, abychom se stejně jako on neustále sportu věnovali.

Vždy rádi vzpomínáme na výuku s panem profesorem, na její vysokou pedagogickou úroveň, jeho skromnost, veselou náladu a přirozenou autoritu. Jeho všestrannost dokresluje i hudební schopnosti, které často uplatňoval při společenských akcích katedry. Velice rádi ale vzpomínáme i na jeho systém řízení katedry, který se nám jevil jako přátelský, a přitom odborně podnětný. Vždy byl připraven svým kolegům pomoci a nás, začínající učitele, neformálně vedl k tomu, abychom pochopili, co to znamená vysokoškolská výuka.

Poslední rozloučení s panem profesorem se konalo ve středu 26. června 2024 v obřadní síni krematoria města Brna.

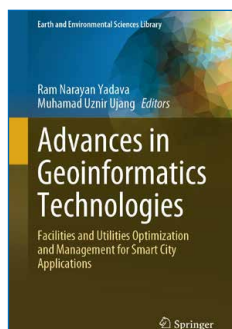
Čest jeho památce.

V Brně dne 20. července 2024

Marian Rybanský, Václav Talhofer

Vyšlo (nejen) pro kartografy

Advances in Geoinformatics Technologies

Rostislav Nėtek

Map-Oriented Dashboards Online—From Minor Method to GIScience Trend

In recent years, dashboards have become very popular. Data providers from various industries discover the benefits of a visualization strategy based on the combination of several methods of expression. Since dashboards allow visualization by graphs, tables, schemes, charts, images, or maps, the combination of interactivity and an online platform provides a unique interface for viewing, understanding, and sharing both spatial and non-spatial data like no other method. This chapter focuses on aspects of map-oriented dashboards available online through the internet platform. As a part of Geographic Information Science (GIScience), they aim to implement geodata in complex relations. That is enabled by various visualization methods, including an overall design and cartographic aspects

(point data, choropleth map) and typical mistakes. There is a number of both proprietary and open platforms available on the market (ArcGIS Dashboards, Google Data Studio, Power BI, etc.), which could be combined with different data sources (governments on the European/national/regional level, non-commercial organizations such as WHO, universities, media houses, etc.) to provide information for various topics (COVID-19 pandemic, elections, finances, demography, crisis management, etc.). While users benefit from a visually-oriented and user-friendly interface, developers and publishers must follow cartographic rules to provide the correct and fast interpretation within the multi-visualization data methods. The chapter analyzes and discusses aspects based on an analysis of 51 case studies, supported by knowledge and feedback gained from the real development of a map-oriented dashboard.

Dostupné on-line: link.springer.com

International Journal of Cartography, Volume 10, Issue 2, 2024

Jaz Hee-jeong Choi, Andrea Botero, Markéta Dolejšová & Lachlan Sleight

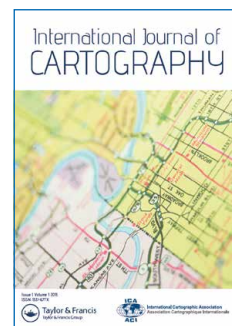
Messy, entangled, and shapeshifting: Feral Mapping

Joshua Singer

Ten thousand years of typography on California State Route 185

Imre Josef Demhardt

MAPS IN HISTORY: A cubist style military map

Geodetický a kartografický obzor, Ročník 70 (112), číslo 7–8, 2024

J. Šíma

20 let Terminologického slovníku zeměměřictví a katastru nemovitostí na internetu

O. Tokarčík, J. Hofierka

Využití dat z projektu leteckého laserového skenování v modelování přívalových povodní pomocí metody Monte Carlo

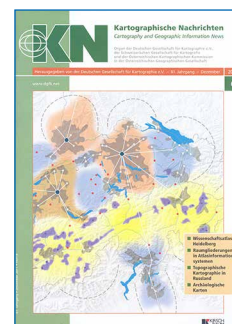
Kartographische Nachrichten - Journal of Cartography and Geographic Information, Volume 74, Issue 2, 2024

Dorian Baltzer, Jan-Henrik Haunert, Axel Forsch

Visualizing the Influence of New Public Transport Infrastructure on Travel Times

Ulrich Walz

What Did the Cultural Landscape on Bornholm Look Like in the Mid-Eighteenth Century? An Analysis of Hammer's Map

Cartographica, Volume 59, Issue 21, 2024

Jyothi Justin, Nirmala Menon

Digital Cartography and Feminist Geocriticism Case Study II: Kilvenmani Massacre

Maria E. Fleis, Maxim V. Nyrtsov, Anton I. Sokolov, Philip J. Stooke

Errors in the Introduction of Isometric Coordinates and Violation of the Property of Conformality of the Triaxial Ellipsoid Projections

Další zdroje informací

[The Cartographic Journal](#) [Cartographic Perspectives](#) [Cartography and Geographic Information Science](#)

[Geodetický a kartografický obzor](#) [Kartografické listy](#) [Journal of Map & Geography Libraries](#) Jiří Cajthaml

Mapa roku 2023 - vyhlášení ve fotografiích

Foto: Renata Borka, Kartografie Praha

Zástupci vítězů a oceněných v soutěži Mapa roku 2023

Všichni nominovaní v soutěži Mapa roku 2023

Výstava Národního technického muzea
a Výzkumného ústavu geodetického,
topografického a kartografického

Historický vývoj zeměměřictví

70 let od vzniku Výzkumného ústavu
geodetického, topografického
a kartografického

9. 10. 2024 – 2. 3. 2025

Národní technické muzeum | Kostelní 42, Praha 7

www.ntm.cz | www.vugtk.cz

MAPPING THE FUTURE
INNOVATION, INCLUSION,
& SUSTAINABILITY

ICC2025.com [in](#) [X](#) @ICC2025VanCity

SAVE THE DATE!

AUGUST 16-22, 2025

CHYBÍ VÁM TU NĚJAKÁ ZPRÁVA?

Pokud pořádáte akci se zaměřením
na kartografii, geoinformatiku a pří-
buzné obory, dejte nám o ní vědět.

**Rádi uveřejníme pozvánku
i s podrobnějšími informacemi.**

Stačí poslat informaci na e-mail
honza.ptacek@gmail.com.

Děkujeme!

INFORMACE DO ZPRAVODAJE ČKS

Máte zajímavé zprávy z oboru, které by měly mít své místo ve Zpravodaji ČKS? Kontaktujte, prosím, členy redakce na níže uvedených adresách a domluvte se na požadovaném rozsahu a formě. Rádi uveřejníme pozvánky, reportáže z proběhlých akcí, informace o zajímavém dění v oboru a informace o členech a aktivitách ČKS.

Redakční rada

prof. Ing. Václav Talhofer, CSc. (vaclav.talhofer@unob.cz) odpovědný redaktor,
Mgr. Jan Ptáček (honza.ptacek@gmail.com) výkonný a technický redaktor,
prof. RNDr. Vít Voženílek, CSc. (vit.vozenilek@upol.cz), Ing. Růžena Zimová, Ph.D. (zimova@fsv.cvut.cz),
prof. Ing. Jiří Cajthaml, Ph.D., doc. Ing. et Mgr. Otakar Čerba, Ph.D., Ing. Přemysl Jindrák,
doc. Mgr. Bc. Zdeněk Stachoň, Ph.D., RNDr. Alena Vondráková, Ph.D., LL.M.

Fotografie a obrázky

Tomáš Bajera, Renata Borka/Kartografie Praha, CBS Nakladatelství s.r.o., ČVUT v Praze, Tomáš Janata, Ondřej Lesák/FP TUL, Přírodovědecká fakulta UK, UP Olomouc, Vít Voženílek a archiv autorů

ISSN 2571-4708 (print), ISSN 2571-4716 (online)